

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2021

316/2021

Maa- ja metsätalousministeriön asetus zoonooseista

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään eläintautilain (76/2021), elintarvikelain (297/2021) 22 §:n 1 ja 2 momentin, 37 §:n 2 momentin ja 49 §:n 1 momentin, rehulain (1263/2020) 38 §:n 2 momentin ja 41 §:n 5 momentin sekä eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 9 §:n 2 ja 3 momentin nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään:

1) salmonellatartuntojen valvomiseksi toteutettavasta eläintautilain (76/2021) 11 §:ssä tarkoitettua pakollisesta zoonoosivalvonnasta (jäljempänä *salmonellavalvonta*) eläinten pitopaikoissa ja sen viranomaisvalvonnasta;

2) salmonellan valvonnasta nautoja, sikoja, broilereita, kanoja tai kalkkunoita teurastavassa teurastamossa sekä leikkaamossa, jossa leikataan naudan, sian, broilerin, kanan, kalkkunan, ankan, hanhen tai helmikanan lihaa;

3) toimenpiteistä epäiltäessä tai todettaessa salmonellatartuntaa nautojen, sikojen, kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa tai todettaessa salmonella 2 kohdassa tarkoitettua elintarvikehuoneistossa otetusta näytteestä;

4) kiellosta käyttää mikrobilääkkeitä ja rokotteita salmonellatartunnan vastustamiseen naudoilla, sioilla, kanoilla ja kalkkunoilla;

5) broilereiden kampylobakteerivalvonnasta;

6) toimenpiteistä todettaessa broilereissa kampylobakteeri;

7) STEC-omavalvonnasta nautoja teurastavassa teurastamossa;

8) STEC-seurantatutkimuksesta;

9) salmonellan, kampylobakteerin tai STEC:n varalta otettujen näytteiden tutkimisesta, tutkimusmenetelmistä sekä tutkimuksia tekevän laboratorion velvollisuudesta toimittaa tietoja, näytteitä ja kantoja;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001 (32001R0999); EUVL L 147, 31.5.2001, s. 1–40
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2160/2003 (32003R2160); EUVL L 325, 12.12.2003, s. 1–15
Komission asetus (EY) N:o 2073/2005 (32005R2073); EUVL L 338, 22.12.2005, s. 1–26
Komission asetus (EU) N:o 200/2010 (32010R0200); EUVL L 61, 11.3.2010, s. 1–9
Komission asetus (EU) N:o 517/2011 (32011R0517); EUVL L 138, 26.5.2011, s. 45–51
Komission asetus (EU) N:o 200/2012 (32012R0200); EUVL L 71, 9.3.2012, s. 31–36
Komission asetus (EU) N:o 1190/2012 (32012R1190); EUVL L 340, 13.12.2012, s. 29–34
Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627 (32019R0627); EUVL L 131, 17.5.2019, s. 51–100
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/99/EY (32003L0099); EUVL L 325, 12.12.2003, s. 31–40

10) tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 liitteen III A luvun I kohdan 6.2 ja 6.5 alakohdassa sekä liitteen V 4.3 kohdassa tarkoitetuista kansallisista säännöistä sekä näihin liittyvistä toimenpiteistä.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *naudoilla* nautaeläimiä, jotka kuuluvat *Bos taurus* -lajiin;
- 2) *kanoilla* lintuja, jotka kuuluvat *Gallus gallus* -lajiin;
- 3) *broilereilla* lihantuotantoa varten kasvatettavia kanoja;
- 4) *munintakanoilla* kulutukseen tarkoitettujen munien tuotantoa varten kasvatettavia tai pidettäviä kanoja;
- 5) *emoilla* siitosmunien tuotantoa varten kasvatettavia tai pidettäviä lintuja;
- 6) *kalkkunoilla* lintuja, jotka kuuluvat *Meleagris gallopavo* -lajiin;
- 7) *hautomolla* tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 ("eläinterveyssäännöstö") 4 artiklan 47 kohdassa määriteltyä hautomoa;
- 8) *emokasvattamolla* kanojen tai kalkkunoiden pitopaikkaa, jossa emot kasvatetaan untuvikoista munintavaiheeseen;
- 9) *emokanalalla* kanojen tai kalkkunoiden pitopaikkaa, jossa pidetään munintavaiheessa olevia emoja;
- 10) *broilerikasvattamolla* broilereiden pitopaikkaa, jossa kasvatetaan broilereita untuvikoista teurasikään saakka;
- 11) *kalkkunakasvattamolla* kalkkunoiden pitopaikkaa, jossa kasvatetaan kalkkunoita untuvikoista teurasikään saakka;
- 12) *kasvatuskanalalla* kanojen pitopaikkaa, jossa kasvatetaan munintakanoja untuvikoista munintavaiheeseen;
- 13) *kanalalla* kanojen pitopaikkaa, jossa pidetään munintavaiheessa olevia munintakanoja;
- 14) *sioilla* kaikkia *Sus scrofa* -lajiin kuuluvia kesysikarotuja sekä tarhattuja villisikarotuja;
- 15) *salmonellalla* kaikkia *Salmonella*-sukuun kuuluvia bakteereita;
- 16) *uudistuseläimellä* lisääntymistarkoituksessa pidettävää eläintä;
- 17) *epidemiologisella yksiköllä* eläimiä, joiden välillä salmonellatartunnan leviäminen on todennäköistä eläinten välisen suoran kosketuksen, henkilöstön, rehunjakelun, laitteiden tai välineiden välityksellä taikka muiden pitopaikassa noudatettavien menettelytapojen vuoksi;
- 18) *teurastamolla* elintarvikelain (297/2021) 5 §:n 2 momentin mukaista teurastamoaa ja poroteurastamoaa;
- 19) *teurastuserällä* samasta parvesta peräisin olevia samana päivänä teurastettuja lintuja;
- 20) *teurastuskerralla* teurastusjaksoa, jonka aikana teurastetaan samassa pitopaikassa kasvatetut samanikäiset linnut;
- 21) *pitopaikalla* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 4 artiklan 27 kohdassa määriteltyä pitopaikkaa, ei kuitenkaan teurastamoaa;
- 22) *kampylobakteerilla* *Campylobacter jejuni*- ja *Campylobacter coli* -bakteereja;
- 23) *STEC:lla* sellaista *Escherichia coli* -bakteeria, jolla on shigatoksiinin (Stx1 tai Stx2) muodostamiseen tarvittava geeni;

24) *alustavasti positiivisella STEC-näytteellä* näytteen rikastuslientä, jossa on todettu shigatoksiiniin (Stx1 tai Stx2) muodostamiseen tarvittava geeni menetelmän ISO/TS 13136 tai sille vaihtoehtoisen, komission asetuksen (EY) N:o 2073/2005 5 artiklan ehdot täyttävän menetelmän mukaisesti;

25) *parvella* salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonoosien aiheuttajien valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2160/2003 2 artiklan 3 kohdan b alakohdassa määriteltyä parvea; sekä

26) *sperman keräysasemalla* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä sukusolujen ja alkioiden pitopaikkojen hyväksymisen sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten sukusolujen ja alkioiden unionin sisäisiin siirtoihin sovellettävien jäljitettävyyttä ja eläinterveyttä koskevien vaatimusten osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2020/686 tarkoitettua siemennesteen keräysasemaa ja eläintautilain 40 §:ssä tarkoitettua sperman keräysasemaa.

Tässä asetuksessa käytetään lisäksi tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 3 artiklassa olevia *TSE:n, erikseen määritellyn riskiaineksen ja pikatestin* määritelmiä.

2 luku

Salmonellavalvonta pitopaikoissa

3 §

Salmonellavalvonnan toteuttaminen

Salmonellavalvontaa toteutetaan valvottaviksi eläintaudeiksi nimettyjen salmonellatartuntojen valvomiseksi.

Salmonellavalvontaa on toteutettava seuraavissa kanojen tai kalkkunoiden pitopaikoissa:

- 1) hautomoissa;
- 2) emokasvattamoissa;
- 3) emokanaloissa;
- 4) broileri- ja kalkkunakasvattamoissa, joista toimitetaan lintuja teurastamoon tai joista siipikarjanlihaa luovutetaan suoraan kuluttajille tai toimitetaan paikallisille vähittäisliikkeille;
- 5) kasvatuskanaloissa;
- 6) kanaloissa, joista luovutetaan kananmunia munapakkaamoon, munatuotteita valmistavaan hyväksytyyn elintarvikehuoneistoon, vähittäiskauppaan tai suoraan kuluttajille.

Salmonellavalvontaa ei kuitenkaan tarvitse toteuttaa hautomossa, emokasvattamossa, emokanalassa tai kasvatuskanalassa, jossa kuoriutuvia tai kasvatettavia lintuja tai niiden jälkeläisiä ei toimiteta 2 momentin 4 tai 6 kohdassa tarkoitettuun pitopaikkaan.

Salmonellavalvontaa on myös toteutettava muiden sikojen kuin mini- ja mikrosikojen sekä tarhattujen villisikojen pitopaikassa:

- 1) jossa tuotetaan uudistuseläimiä luovutettaviksi toisiin pitopaikkoihin; tai
- 2) jossa on sperman keräysaseman toimintaan liittyvä karanteenitila.

Salmonellavalvontaa on lisäksi toteutettava nautojen pitopaikassa:

- 1) jossa tuotetaan muuta raakamaitoa kuin ternimaitoa luovutettavaksi kuluttajille pitopaikan yhteydessä toimivasta elintarvikehuoneistosta maitona tai kermana, jota ei ole kuumennettu vähintään 72 celsiusasteeseen 15 sekunnin ajaksi tai käsitelty muulla, vaikutukseltaan vastaavalla tavalla;

2) jossa tuotetaan muuta raakamaitoa kuin ternimaitoa toimitettavaksi elintarvikelain nojalla hyväksytyyn elintarvikehuoneistoon, josta maito saatetaan markkinoille ilman 1 kohdassa tarkoitettua kuumennusta tai muuta käsittelyä; tai

3) joka on sperman keräysasemalle toimitettavien nautojen alkuperäpitopaikka tai jossa on sperman keräysaseman toimintaan liittyvä karanteenitila.

4 §

Ilmoitus uusien lintujen ottamisesta pitopaikkaan

Toimijan tulee tehdä kunnaneläinlääkärille ilmoitus uusien lintujen ottamisesta salmonellavalvonnan piirissä olevaan 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun pitopaikkaan. Ilmoitus on tehtävä kahden viikon kuluessa lintuparven saapumisesta. Vaihtoehtoisesti kunnaneläinlääkärille voidaan toimittaa etukäteen tieto kuluvana tai seuraavana kalenterivuonna saapuvien parvien suunnitelluista saapumisajankohdista.

Toimijan on lisäksi pyydettyessä toimitettava Ruokavirastolle yhteenveto pitopaikassa edellisenä vuonna pidettyjen lintuparviemäärästä.

5 §

Ilmoitus salmonellatartunnasta

Jos nautojen, sikojen, kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa todetaan salmonellatartunta pitopaikan muussa eläimessä kuin naudassa, siassa, kanassa tai kalkkunassa taikka tartunta todetaan ihmisessä, joka asuu tilalla vakituisesti tai osallistuu pitopaikan eläinten hoitoon, toimijan on ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle.

6 §

Rokotteiden ja mikrobilääkkeiden käyttökielto

Nautoja, sikoja, kanoja tai kalkkunoita ei saa rokottaa salmonellatartuntoja vastaan eikä salmonellatartuntojen ehkäisemiseksi, hävittämiseksi tai hoitamiseksi lääkitä mikrobilääkkeillä.

Jos eläimiä on muista syistä lääkitty mikrobilääkkeellä, salmonellavalvontaan sisältyvä näytteenotto tai salmonellan toteamiseksi tehtävä näytteenotto, kliinisiä epäilyjä lukuun ottamatta, voidaan tehdä vasta lääkkeen varoajan tai tutkimustulokseen vaikuttavan ajan päätyttyä.

7 §

Salmonellanäytteenotto ja näytteiden lähettäminen tutkittaviksi

Toimijan tulee seurata 3 §:n mukaan salmonellavalvonnan piirissä olevassa pitopaikassa pidettävien kanojen, kalkkunoiden, nautojen ja sikojen terveydentilaa sekä ottaa tai otattaa pitopaikan eläimistä säännöllisesti näytteitä salmonellan varalta tämän asetuksen 10–19 §:n mukaisesti.

Näytteiden säilyttämisessä ja toimittamisessa laboratorioon on noudatettava liitteen 1 1 kohdan vaatimuksia.

Laboratorioon toimitettavien näytteiden mukana on oltava liitteen 1 2 tai 3 kohdan mukaiset tiedot.

8 §

Salmonellanäytteenoton tulosten toimittaminen viranomaiselle

Toimijan on toimitettava kunnaneläinlääkärille tiedot 3 §:n 4 momentin 1 kohdan mukaisessa sikojen pitopaikassa tehdystä, 7 §:ssä tarkoitetusta näytteenotosta ja näytteiden tutkimustuloksista.

9 §

Salmonellanäytteiden tutkiminen ja tutkimustuloksen varmistaminen

Salmonellojen osoittamisen vertailumenetelmä on EN ISO 6579-1 -menetelmän viimeisin versio. Näytteet tutkitaan joko vertailumenetelmällä tai vaihtoehtoisella menetelmällä, joka on validoitu EN ISO 16140-2 -standardin viimeisimmän version mukaisesti menetelmää EN ISO 6579-1 vasten ja johon sisältyy salmonellakannan eristäminen positiiviseksi todetusta näytteestä.

Tutkimuksen tehneen eläintautilain nojalla nimetyn laboratorion on toimitettava kaikki eristämänsä salmonellakannat ja niihin liittyvät näytteenottotiedot Ruokavirastoon tuloksen varmistamista ja tyyppitystä varten.

Edellä 2 momentissa säädetystä poiketen, nautojen tai sikojen pitopaikasta taudin hävittämistoimenpiteiden yhteydessä eristetyt salmonellakannat toimitetaan tarvittaessa Ruokavirastoon.

10 §

Toimijan salmonellanäytteenotto nautojen tai sikojen pitopaikassa

Toimijan on huolehdittava, että nautojen tai sikojen pitopaikassa toteutettava näytteenotto salmonellan tutkimiseksi täyttää vähintään tässä pykälässä säädetty vaatimukset. Näytteiden ottamisessa ja näytteiden yhdistämisessä on noudatettava liitteen 2 1 kohdan vaatimuksia.

Sikojen pitopaikassa, josta luovutetaan uudistuseläimiä, on toteutettava näytteenotto vähintään kerran vuodessa. Sikojen pitopaikassa, jossa eläimiä pidetään karanteenissa ennen niiden toimittamista sperman keräysasemalle, karanteenissa pidettäville sioille on tehtävä näytteenotto karanteeniaikana karanteenitilassa. Edellä tarkoitetuissa sikojen pitopaikoissa näytteet on otettava liitteen 2 2 kohdan mukaisesti.

Nautojen pitopaikassa, josta tuotetaan raakamaitoa 3 §:n 5 momentin 1 tai 2 kohdan mukaiseen tarkoitukseen, on toteutettava näytteenotto ennen mainitun toiminnan aloittamista ja sen jälkeen vähintään kerran vuodessa. Vähintään yksi näytteenotto vuodessa on toteutettava heinäkuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Näytteet on otettava liitteen 2 3 kohdan mukaisesti.

Nautojen pitopaikassa, joka on sperman keräysasemalle toimitettavien nautojen alkuperäpitopaikka, on otettava karanteenitilaan lähetettävästä nautaeläimestä aikaisintaan kuukausi ennen eläimen lähettämistä yksilökohtainen ulostenäyte. Näyte tutkitaan laboratoriossa erikseen. Lisäksi pitopaikan muista naudoista on otettava näytteet enintään 12 kuukautta ennen eläimen lähettämistä karanteenitilaan liitteen 2 3 kohdan mukaisesti. Nautojen pitopaikassa, jossa eläimiä pidetään karanteenissa ennen niiden toimittamista sperman keräysasemalle, karanteenissa pidettäville naudoille on tehtävä näytteenotto karanteeniaikana karanteenitilassa liitteen 2 3 kohdan mukaisesti.

11 §

Toimijan salmonellanäytteenotto kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa

Toimijan on huolehdittava, että kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa toteutettava näytteenotto täyttää vähintään 12–19 §:ssä säädetyt vaatimukset. Näytteiden ottamisessa ja näytteiden yhdistämisessä on noudatettava liitteen 3 1–7 kohtien vaatimuksia.

12 §

Näytteenotto emokasvattamossa

Emokasvattamossa jokaisesta untuvikkoparvesta otetaan näytteitä välittömästi parven saavuttua emokasvattamoon. Kymmenestä untuvikkojen kuljetuslaatikosta otetaan näytteeksi pohjapapereita tai muuta alusmateriaalia. Jos alusmateriaalia ei käytetä, otetaan siveilynäytteet kymmenestä kuljetuslaatikosta.

Jokaisesta emokasvatusparvesta otetaan näytteitä lintujen ollessa neljän viikon ikäisiä sekä lisäksi kaksi viikkoa ennen lintujen siirtoa emokanalaan tai ennen munintakauden alkamista. Näytteenotto on ajoitettava siten, että tutkimustulos on valmistunut ennen parven siirtoa emokanalaan. Jos lintuja ei pidetä häkeissä, otetaan kaksi paria tossunäytteitä. Kerroslattiakasvattamoissa, joissa uloste poistetaan lannankuljetusmatoilla, voidaan vaihtoehtoisesti ottaa yksi pari tossunäytteitä ja lannankuljetusmatoilta vähintään kaksi siveilyulostenäytettä. Jos lintuja pidetään häkeissä, otetaan kaksi 150 gramman painoista ulostenäytettä, tai jos ulostetta ei kerry riittävästi raappoihin tai lannankuljetusmattojen puhdistimiin, otetaan vähintään neljä siveilyulostenäytettä lannankuljetusmatoilta.

13 §

Näytteenotto munintakanojen emokanalassa

Munintakanojen emokanalassa jokaisesta emoparvesta otetaan näytteitä kolmen viikon välein. Näytteinä otetaan yksi pari tossunäytteitä sekä siveilypölynäyte. Kerroslattiakanaaloissa, joissa uloste poistetaan lannankuljetusmatoilla, voidaan vaihtoehtoisesti ottaa yksi pari tossunäytteitä ja lannankuljetusmatoilta vähintään kaksi siveilyulostenäytettä. Jos lintuja pidetään häkeissä, tossu- ja siveilypölynäytteiden sijasta otetaan kaksi 150 gramman painoista ulostenäytettä, tai jos ulostetta ei kerry riittävästi raappoihin tai lannankuljetusmattojen puhdistimiin, otetaan vähintään neljä siveilyulostenäytettä lannankuljetusmatoilta. Jos linnut teurastetaan, näytteenotto on ajoitettava siten, että teurastusta edeltäneiden kolmen viikon aikana otettujen näytteiden tutkimustulos on teurastamossa toimivan virkaeläinlääkärin tiedossa ennen lintujen toimittamista teurastettaviksi.

14 §

Näytteenotto broilereiden tai kalkkunoiden emokanalassa

Broilereiden tai kalkkunoiden emokanalassa jokaisesta emoparvesta otetaan näytteitä kahden viikon välein. Näytteinä otetaan yksi pari tossunäytteitä sekä siveilypölynäyte. Kerroslattiakanaaloissa, joissa uloste poistetaan lannankuljetusmatoilla, voidaan vaihtoehtoisesti ottaa yksi pari tossunäytteitä ja lannankuljetusmatoilta vähintään kaksi siveilyulostenäytettä. Jos linnut teurastetaan, näytteenotto on ajoitettava siten, että teurastusta edeltäneiden kolmen viikon aikana otettujen näytteiden tutkimustulos on teurastamossa toimivan virkaeläinlääkärin tiedossa ennen lintujen toimittamista teurastettaviksi.

15 §

Näytteenotto hautomossa

Hautomossa otetaan tuotantoympäristönäytteitä toimijan laatiman kirjallisen, kunnan-eläinlääkärille tiedoksi toimitetun näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Näytteenottotähteyden ja näytemäärän suunnittelussa on otettava huomioon hautomon tuotantokapasiteetti, rakenteet ja toimintatavat.

16 §

Näytteenotto kasvatuskanalassa

Kasvatuskanalassa jokaisesta untuvikkoparvesta otetaan näytteet välittömästi parven saavuttua kasvatuskanalaan. Viidestä untuvikkojen kuljetuslaatikosta otetaan näytteeksi pohjapapereita tai muuta alusmateriaalia. Jos alusmateriaalia ei käytetä, otetaan siveilynäytteet viidestä kuljetuslaatikosta.

Jokaisesta kasvatusparvesta otetaan näytteitä kaksi viikkoa ennen lintujen siirtämistä kanalaan tai ennen munintakauden alkamista. Näytteenotto on ajoitettava siten, että tutkimustulos on valmistunut ennen parven siirtoa kanalaan. Jos lintuja ei pidetä häkeissä, näytteinä otetaan kaksi paria tossunäytteitä. Kerroslattikanaloissa, joissa uloste poistetaan lannankuljetusmatoilla, kahden tossunäyteparin sijasta voidaan vaihtoehtoisesti ottaa yksi pari tossunäytteitä ja lannankuljetusmatoilta vähintään kaksi siveilyulostenäytettä. Jos lintuja pidetään häkeissä, otetaan kaksi 150 gramman painoista ulostenäytettä, tai jos ulostetta ei kerry riittävästi raappoihin tai lannankuljetusmattojen puhdistimiin, otetaan vähintään neljä siveilyulostenäytettä lannankuljetusmatoilta.

17 §

Näytteenotto kanalassa

Kanalassa jokaisesta munintakanaparvesta otetaan näytteitä 15 viikon välein munintakauden aikana. Ensimmäinen näytteenotto tehdään parven munintakanojen ollessa 22–26 viikon ikäisiä. Jos lintuja ei pidetä häkeissä, otetaan kaksi paria tossunäytteitä. Kerroslattikanaloissa, joissa uloste poistetaan lannankuljetusmatoilla, voidaan vaihtoehtoisesti ottaa yksi pari tossunäytteitä ja lannankuljetusmatoilta vähintään kaksi siveilyulostenäytettä. Jos lintuja pidetään häkeissä, otetaan kaksi 150 gramman painoista ulostenäytettä, tai jos ulostetta ei kerry riittävästi raappoihin tai lannankuljetusmattojen puhdistimiin, otetaan vähintään neljä siveilyulostenäytettä lannankuljetusmatoilta. Jos munintakanan teurastetaan, viimeinen näytteenotto tehdään teurastusta edeltävien neljän viikon aikana. Näytteenotto on ajoitettava siten, että tutkimustulos on teurastamossa toimivan virkaeläinlääkärin tiedossa ennen lintujen toimittamista teurastettaviksi.

18 §

Näytteenotto broileri- tai kalkkunakasvattamossa

Broileri- tai kalkkunakasvattamossa jokaisesta kasvatusparvesta otetaan näytteitä parven teurastamista edeltävien kolmen viikon aikana. Näytteenotto on ajoitettava siten, että tutkimustulos on teurastamossa toimivan virkaeläinlääkärin tiedossa ennen lintujen toimittamista teurastettaviksi. Näytteinä otetaan kaksi paria tossunäytteitä.

Edellä 1 momentista poiketen, jos broilereita kasvatetaan yli 81 vuorokautta tai kalkkunoita yli 100 vuorokautta ja parvi toimitetaan teurastettavaksi useammassa erässä sellaiseen teurastamoon, jossa teurastetaan enintään 150 000 lintua vuodessa, parven seuraavat näytteet voidaan kuitenkin ottaa kuuden viikon välein.

Pienimuotoista toimintaa koskevat helpotukset

Seuraavissa pitopaikoissa voidaan poiketa 12–18 §:ssä säädetyistä näytteenottoa koskevista vaatimuksista:

1) alle 1 000 kanan kanalat, joiden tuottamia munia luovutetaan kuluttajalle vain suoraan pitopaikasta taikka pitopaikasta vastaavan toimijan harjoittamassa torikaupassa tai ovelta ovelle -myynnissä;

2) broileri- ja kalkkunakasvattamot, joiden tuottamaa siipikarjanlihaa luovutetaan kuluttajalle vain suoraan pitopaikasta tai jotka toimittavat lihaa vain paikallisille vähittäisliikkeille; sekä

3) alle 250 linnun emokasvattamot ja emokanalat sekä alle 1 000 kanan kasvatuskanalat, joiden lintuja tai niiden jälkeläisiä luovutetaan vain 1 ja 2 kohdissa tarkoitettuihin pitopaikkoihin.

Jos kanojen ja kalkkunoiden määrä 1 momentissa tarkoitettussa pitopaikassa on vähintään 50, pitopaikassa on tehtävä näytteenotto kaksi kertaa vuodessa. Jos kanojen ja kalkkunoiden määrä pitopaikassa on alle 50, pitopaikassa on tehtävä näytteenotto kerran vuodessa. Broileri- ja kalkkunakasvattamossa näytteenottokertojen määrä riippuu kuitenkin tuotettavan siipikarjanlihan määrästä siten, että jokaista alkavaa kymmentä tuhatta lihakilogrammaa kohden vaaditaan yksi näytteenottokerta ja vaadittavien vuosittaisten näytteenottojen enimmäismäärä on neljä. Näytteenottokertojen tulee jakautua mahdollisimman tasaisesti vuodenaikojen suhteen. Näytteenoton on katettava kaikki pitopaikassa näytteenottohetkenä olevat kanat ja kalkkunat. Näytteenä otetaan tossunäytteitä, ulostenäytteitä taikka sivelyulostenäytteitä liitteen 3 7 kohdan mukaisesti.

Viranomaistarkastukset

Kunnaneläinlääkäriin on tehtävä tarkastuksia kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa 21–23 §:ssä säädetyin väliajoin tai säädettyinä ajankohtina. Jos salmonellavalvontaan sisältyvien velvoitteiden noudattamisessa todetaan vakavia puutteita, tarkastusten määrää on lisättävä. Tarkastuskäynnin yhteydessä kunnaneläinlääkäriin on otettava pitopaikasta näytteitä siten kuin 21–23 §:ssä säädetään. Näytteiden edustavuuden turvaamiseksi parvikohtaista näytemäärää on kuitenkin lisättävä, jos parven suuri koko, parven lintujen jakautuminen eri osiin pitopaikassa, pitopaikan tautisuojauskäytäntöjen puutteellisuus taikka muut seikat sitä edellyttävät. Näytteiden ottamisessa ja näytteiden yhdistämisessä on noudatettava liitteen 3 1–7 kohtien vaatimuksia. Jos parvesta aiemmin otettujen salmonellanäytteiden negatiivisen tutkimustuloksen epäillään olevan virheellinen, parvesta on kuitenkin otettava näytteet liitteen 3 10 kohdan mukaisesti. Samalla tarkastuskäynnillä on otettava näytteet pitopaikan kaikista parvista, jotka ovat näytteenottoon sopivassa iässä tai tuotantovaiheessa. Kunnaneläinlääkäriin tekemällä näytteenotolla voidaan korvata toimijan vastuulla oleva näytteenottokerta.

Kunnaneläinlääkäriin on tehtävä nautojen tai sikojen pitopaikassa tarkastus, jos on syytä epäillä, että toimija ei ole noudattanut salmonellavalvonnan velvoitteita. Sikojen pitopaikassa tarkastus on lisäksi tehtävä, jos toimija ei ole toimittanut kunnaneläinlääkärille tämän asetuksen 8 §:n mukaisia tietoja. Tarkastuksen yhteydessä kunnaneläinlääkäriin on tarvittaessa otettava näytteitä.

Kunnaneläinlääkäriin on tehtävä kustakin 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta tarkastuksesta kirjallinen tarkastuskertomus, jonka jäljennös on luovutettava toimijalle sekä toimitettava pitopaikan sijaintialueen aluehallintovirastoon.

21 §

Tarkastus emokanalassa

Munintakanojen ja broilereiden emokanaloiden viranomaistarkastukset on ajoitettava siten, että jokaiseen emoparveen kohdistuu näytteenotto kahdesti emoparven munintavaiheen aikana. Näytteenottojen välillä on oltava vähintään neljä kuukautta, ellei ole perusteltua syytä lyhentää näytteenottojen väliäikää. Näytteenotto tehdään samalla tavalla kuin toimijan vastuulla oleva näytteenotto.

Kalkkunoiden emokanaloiden viranomaistarkastukset on ajoitettava siten, että jokaiseen emoparveen kohdistuu näytteenotto kerran emoparven munintavaiheen aikana. Aina-kin yhden emoparven lintujen on oltava näytteenottohetkellä 30–45 viikon ikäisiä. Näytteenotto tehdään samalla tavalla kuin toimijan vastuulla oleva näytteenotto.

22 §

Tarkastukset muissa kanojen tai kalkkunoiden pitopaikoissa

Emokasvattamossa, hautomossa, kasvatuskanalassa, kanalassa sekä broileri- ja kalkkunakasvattamossa tehdään viranomaistarkastus kerran vuodessa.

Tarkastusajankohtana pitopaikassa on oltava ainakin yksi näytteenoton kannalta sopivan ikäisiä lintuja sisältävä parvi. Kanalassa, jossa on aiemmin todettu salmonellatartunta, on tehtävä viranomaistarkastus, kun salmonellatartunnan saaneen parven kanssa samoissa tiloissa pidettävän seuraavan tuotantokierron parven linnut ovat 22–26 viikon ikäisiä.

Emokasvattamossa, hautomossa ja kasvatuskanalassa näytteenotto tehdään samalla tavalla kuin toimijan vastuulla oleva näytteenotto. Kanalassa parvesta otetaan 17 §:n mukaiset näytteet sekä lisäksi yksi pöly- tai sivelpölynäyte. Broileri- ja kalkkunakasvattamoissa parvesta otetaan näytteeksi yksi tossupari ja yksi pöly- tai sivelpölynäyte.

23 §

Pienimuotoisen toiminnan tarkastus

Edellä 19 §:ssä tarkoitettussa pitopaikassa on tehtävä viranomaistarkastus joka toinen vuosi, jos kanojen ja kalkkunoiden määrä pitopaikassa on vähintään 50, ja joka kolmas vuosi, jos kanojen ja kalkkunoiden määrä pitopaikassa on alle 50. Näytteet otetaan 19 §:n mukaisesti. Lisäksi otetaan pöly- tai sivelpölynäyte.

24 §

Toimijan kirjaukset salmonellavalvonnasta

Toimijan on säilytettävä näytteiden tutkimustuloksia vähintään kolme vuotta.

Toimijan tulee kirjata muussa kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa kuin hautomossa salmonellavalvontaan sisältyvät näytteenotot parvikohtaisesti. Kirjauksista on kunkin parven osalta käytävä ilmi näytteenottopäivämäärät, näytteiden tutkimustulokset sekä liitteen 1 3 kohdan mukaiset tiedot parvesta.

Hautomoa koskevista kirjauksista on käytävä ilmi näytteenottopäivämäärät, näytteiden määrät, näytteenottokohteet sekä näytteiden tutkimustulokset.

25 §

Laboratorion velvollisuus toimittaa alkutuotannon salmonellatutkimustietoja

Laboratorion on toimitettava vähintään kuukausittain Ruokavirastolle tiedot salmonellan varalta tutkittujen nautojen ja sikojen näytteiden tutkimusmääristä ja tutkimustuloksista.

ta sekä tässä asetuksessa säädettyjen siipikarjan salmonellavalvontaan sisältyvien näytteiden tutkimusmääristä ja tutkimustuloksista.

Laboratorion on toimitettava vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä Ruokavirastolle yhteenveto, johon sisältyvät tiedot edellisestä vuonna tutkittujen pitopaikkojen ja siipikarjan osalta myös parvien lukumäärästä. Tiedot on ryhmiteltävä liitteen 1 2 ja 3 kohdan mukaisesti. Lisäksi on toimitettava tieto näytteiden tutkimisessa käytettyä tutkimusmenetelmästä.

3 luku

Toimenpiteet epäiltäessä tai todettaessa salmonellatartuntaa pitopaikassa

26 §

Salmonellaepäilyyn perustuva tarkastus

Epäiltäessä pitopaikassa salmonellatartuntaa, eläinterveysviranomaisen on viipymättä tehtävä pitopaikkaan tarkastus ja otettava näytteitä.

Nautojen tai sikojen pitopaikassa otetaan näytteitä eläimistä ja tuotantoympäristöstä tämän asetuksen liitteen 2 4 ja 5 kohdan mukaisesti. Edellisestä poiketen, epäiltäessä salmonellatartuntaa kliinisten oireiden perusteella, ulostenäytteitä otetaan vain oireilevista nautoista tai sioista. Enintään viiden eläimen ulostenäytteet voidaan yhdistää yhteisnäytteeksi. Jos kuolleessa naudassa tai siassa epäillään salmonellatartuntaa, eläinterveysviranomaisen on lähetettävä elinnäytteitä tai kokonainen eläin tutkittavaksi Ruokavirastoon.

Kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa parvea kohden otettavan näytemäärän on oltava vähintään yhtä suuri kuin tämän asetuksen 20–23 §:ssä säädettyjen viranomaistarkastusten yhteydessä otettava näytemäärä. Lisäksi on tarvittaessa otettava pöly- tai sivelypölynäytteitä parvista taikka tuotantoympäristönäytteitä pitopaikasta. Näytemäärää on lisättävä, jos parven koko on poikkeuksellisen suuri, parven linnut ovat pitopaikan eri osissa tai pitopaikan tautisuojauskäytännöissä on puutteita.

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, jokaisesta pitopaikan parvesta on otettava vähintään seitsemän näytettä liitteen 3 10 kohdan mukaisesti, jos pitopaikan tuottamia munia tai siipikarjanlihaa epäillään ihmisissä todetun ruokamyrkytyksen lähteeksi.

Epäiltäessä siipikarjan pitopaikassa *Salmonella Pullorum*- tai *Salmonella Gallinarum*-tartuntaa, näytteiden ottamisessa ja tutkimisessa on 3 momentissa ja 9 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen käytettävä näiden bakteereiden tutkimiseen soveltuvia näytemääriä sekä näytteenotto- ja tutkimusmenetelmiä.

27 §

Tarkastus rehun saastumisen takia

Jos pitopaikan rehussa on todettu salmonellatartunta tai jos siinä perustellusti epäillään olevan salmonellatartunta rehun tuotanto- tai jakeluketjussa todetun salmonellan vuoksi, rehuvarastoista ja rehunjakelulaitteistosta on otettava rehuympäristönäytteitä nautojen tai sikojen pitopaikassa liitteen 2 6 kohdan ja kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa liitteen 3 9 kohdan mukaisesti. Ruokavirasto vastaa näytteenoton järjestämisestä.

Lisäksi nautojen tai sikojen pitopaikassa eläinterveysviranomaisen on tehtävä 26 §:n mukainen tarkastus ja otettava näytteet pitopaikan eläimistä ja tuotantoympäristöstä liitteen 2 4 ja 5 kohdan mukaisesti.

Lisäksi kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa eläinterveysviranomaisen on tehtävä 26 §:n mukainen tarkastus ja otettava 26 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla näytteet pitopaikan jokaisesta parvesta. Jos rehuympäristönäytteissä todetaan salmonella, mutta par-

vissa ei, parvien näytteenotto on uusittava sen jälkeen, kun saastuneen rehun käyttö lintujen ruokinnassa on lopetettu.

28 §

Nautojen tai sikojen pitopaikassa esiintyvän salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Jos nautojen tai sikojen pitopaikassa naudassa tai siassa on todettu salmonellatartunta tai eläinterveysviranomaisen epäilee naudassa tai siassa salmonellatartuntaa, on tehtävä päätös, jolla:

- 1) kielletään nautojen ja sikojen tuominen pitopaikkaan;
- 2) kielletään nautojen ja sikojen vieminen pois pitopaikasta, lukuun ottamatta niiden viemistä teurastettaviksi Suomessa sijaitsevaan teurastamoon taikka lopetettaviksi ja hävitettäviksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellan leviämiseen vaaraa;
- 3) kielletään maidon ja maitotuotteiden vieminen pois pitopaikasta muualle kuin Suomessa sijaitsevaan elintarvikelain nojalla hyväksytyyn elintarvikehuoneistoon tai muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 nojalla hyväksytyyn laitokseen pastöroitavaksi tai kuumennettavaksi vähintään pastörintia vastaavalla tavalla;
- 4) kielletään pitopaikan nautojen pastöroimattoman ja kuumentamattoman maidon käyttö pitopaikassa elintarvikkeeksi;
- 5) veloitetaan käsittelemään eläinten lantaa ja käytettyjä kuivikkeita siten, että salmonellatartunnan leviäminen niiden välityksellä estyy;
- 6) veloitetaan tarvittaessa käsittelemään eläinten tai niiden lannan kanssa kosketuksissa olleita välineitä, koneita ja muita tavaroita sekä piha- ja laidunalueita salmonellatartunnan hävittämiseksi;
- 7) veloitetaan huolehtimaan henkilöiden suojavarusteiden asianmukaisesta puhdistuksesta ja desinfiointista sekä toimenpiteistä tartunnan leviämisen estämiseksi eläinsuojien sisään- ja uloskäyntien yhteydessä;
- 8) veloitetaan estämään koirien ja kissojen pääsy eläinsuojiin; sekä
- 9) toteuttamaan tarvittavia haittaeläinten ja hyönteisten hävittämistoimenpiteitä.

29 §

Kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa esiintyvän salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Jos muussa kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa kuin hautomossa on todettu salmonella kana- tai kalkkunaparvessa tai eläinterveysviranomaisen epäilee kana- tai kalkkunaparvessa salmonellatartuntaa, on tehtävä päätös, jolla:

- 1) kielletään kanojen ja kalkkunoiden sekä niiden siitosmunien tuominen pitopaikkaan;
- 2) kielletään kanojen ja kalkkunoiden siirtäminen pitopaikan eri eläintenpitoyksiköiden välillä;
- 3) kielletään kanojen ja kalkkunoiden vieminen pois pitopaikasta, lukuun ottamatta niiden viemistä teurastettaviksi Suomessa sijaitsevaan teurastamoon taikka lopetettaviksi ja hävitettäviksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellatartunnan leviämisen vaaraa;
- 4) kielletään kanojen ja kalkkunoiden munien vieminen pois pitopaikasta muualle kuin hävitettäviksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellan leviämisen vaaraa, taikka raaka-aineksi Suomessa sijaitsevaan munatuotteita valmistavaan hyväksytyyn elintarvikehuoneistoon, jossa munatuotteiden valmistusprosessi on riittävä tuhomaan salmonellan;

5) velvoitetaan merkitsemään elintarvikekäyttöön tarkoitettujen kananmunien kuljetuspakkaukset ja pakkausten uloimmat kananmunat ennen niiden lähettämistä pitopaikasta sekä, jos on todettu *Salmonella* Enteritidis- tai *Salmonella* Typhimurium -tartunta tai jos pitopaikan kananmunien on todettu olevan ruokamyrkytys epidemian lähteenä, merkitsemään kaikki kananmunat neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä munien kaupan pitämisen vaatimusten osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 589/2008 10 artiklassa tarkoitettulla merkinnällä;

6) kielletään kanan ja kalkkunan lihan ja sivutuotteiden luovuttaminen pitopaikasta muualle kuin hävitettäväksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellatartunnan leviämisen vaaraa;

7) velvoitetaan käsittelemään lintujen lantaa ja käytettyjä kuivikkeita siten, että salmonellatartunnan leviäminen niiden välityksellä estyy;

8) velvoitetaan tarvittaessa käsittelemään lintujen tai niiden lannan kanssa kosketuksissa olleita välineitä, koneita ja muita tavaroita sekä piha- ja laidunalueita salmonellatartunnan hävittämiseksi;

9) velvoitetaan huolehtimaan henkilöiden suojarusteiden asianmukaisesta puhdistuksesta ja desinfektiosta sekä toimenpiteistä tartunnan leviämisen estämiseksi eläinsuojien sisään- ja uloskäyntien yhteydessä;

10) velvoitetaan pitämään siipikarja sisätiloissa tai aidatussa ulkotarhassa ja estämään koirien ja kissojen pääsy eläinsuojiiin; sekä

11) toteuttamaan tarvittavia häntäeläinten ja hyönteisten hävittämistoimenpiteitä.

Elintarvikevalvontaviranomainen antaa tarvittaessa elintarvikelain 55 §:ssä tarkoitetun määräyksen tai mainitun lain 56 §:ssä tarkoitetun kiellon pitopaikassa todetusta salmonellatartunnasta aiheutuvien elintarvikeväälitteiden terveysvaarojen ehkäisemiseksi.

30 §

Hautomossa esiintyvän salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Jos hautomossa on haudottavana sellaisesta emoparvesta, jossa on todettu salmonellatartunta, peräisin olevia siitosmunia, tai jos hautomossa otetussa tuotantoympäristönäytteessä on todettu salmonella tai jos eläinterveysviranomaisen muusta syystä epäilee salmonellatartuntaa hautomossa, on tehtävä päätös, jolla:

1) kielletään luovuttamasta siitosmunia hautomosta muutoin kuin hävitettäväksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellatartunnan leviämisen vaaraa;

2) kielletään vastaanottamasta hautomoon siitosmunia;

3) kielletään luovuttamasta kuoriutuneita untuvikkoja hautomosta muutoin kuin lopetettaviksi ja hävitettäväksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellatartunnan leviämisen vaaraa;

4) kielletään siipikarjan sivutuotteiden luovuttaminen hautomosta muualle kuin hävitettäväksi tavalla, josta ei aiheudu salmonellatartunnan leviämisen vaaraa;

5) velvoitetaan tarvittaessa käsittelemään siitosmunien tai untuvikkojen kanssa kosketuksissa olleita välineitä, koneita ja muita tavaroita salmonellatartunnan hävittämiseksi;

6) velvoitetaan huolehtimaan henkilöiden suojarusteiden asianmukaisesta puhdistuksesta ja desinfektiosta sekä toimenpiteistä tartunnan leviämisen estämiseksi hautomon sisään- ja uloskäyntien yhteydessä;

7) velvoitetaan estämään koirien ja kissojen pääsy eläinsuojiiin; sekä

8) toteuttamaan tarvittavia häntäeläinten ja hyönteisten hävittämistoimenpiteitä.

31 §

Pitopaikan tautitilanteen selvittäminen

Jos nautojen tai sikojen pitopaikkaa koskeva päätös taudin leviämisen estämiseksi perustuu yksittäisen eläimen tutkimuksessa todettuun salmonellatartuntaan, eläinterveysviranomaisen on tarvittaessa otettava pitopaikan naudoista ja sioista sekä tuotantoympäristöstä näytteitä liitteen 2 4 ja 5 kohtien mukaisesti.

Kun kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa on todettu salmonellatartunta, eläinterveysviranomaisen on otettava näytteitä 26 §:n mukaisesti pitopaikan kaikista sellaisista kanojen tai kalkkunoiden parvista, joissa ei vielä ole todettu salmonellatartuntaa. Näytteitä ei kuitenkaan oteta niistä parvista, jotka kuuluvat samaan epidemiologiseen yksikköön ja joihin kohdistuu samat toimenpiteet kuin parveen, jossa salmonellatartunta on todettu. Näytteitä ei myöskään oteta broilerikasvattamoissa.

Tartuntalähteen selvittämiseksi eläinterveysviranomaisen on otettava tarvittaessa näytteitä pitopaikan ympäristöstä, pitopaikan muista eläimistä, pitopaikassa käytettävistä kiviikkeistä sekä muista mahdollisista tartuntalähteistä.

32 §

Päätöstä koskevat poikkeusluvut

Nautojen tai sikojen pitopaikassa eläintautilain 32 §:n 3 momentin mukainen poikkeuslupa voi koskea mitä tahansa tämän asetuksen 28 §:n 1 ja 3–9 kohdassa tarkoitettua kieltoa tai toimenpidettä.

Eläintautilain 32 §:n 3 momentin mukainen poikkeuslupa tämän asetuksen 28 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun kieltoon viedä nautoja tai sikoja pois pitopaikasta voidaan myöntää, jos pitopaikassa toteutetaan toimenpiteitä, jotka ovat riittäviä estämään salmonellatartunnan leviämisen eläinten ja kuljetusvälineiden mukana määränpäänä olevaan pitopaikkaan tai teurastamoon; ja

1) eläimet kuuluvat erilliseen epidemiologiseen yksikköön, joka on ollut toiminnassa jo ennen salmonellatartunnan toteamista pitopaikassa, ja eläinterveysviranomaisen on ottanut yksiköstä näytteitä liitteen 2 4 ja 5 kohdan mukaisesti, eikä näytteistä todettu salmonellaa;

2) eläimet kuuluvat erilliseen epidemiologiseen yksikköön, jonka toiminta on eriytetty vasta sen jälkeen, kun salmonellatartunta on todettu pitopaikan muussa yksikössä, ja toimija on eriyttämisen jälkeen tehnyt yksikössä riittävän näytteenoton ja eläinterveysviranomaisen on tämän jälkeen ottanut yksiköstä näytteitä kertaalleen liitteen 2 7 ja 8 kohdan mukaisesti, eikä näytteistä todettu salmonellaa;

3) eläimet kuuluvat erilliseen epidemiologiseen yksikköön, jossa on ollut salmonellatartunta, ja toimija on toteuttamiensa taudinhävittämistoimenpiteiden jälkeen tehnyt yksikössä riittävän näytteenoton ja eläinterveysviranomaisen on tämän jälkeen ottanut yksiköstä näytteitä kahdesti peräkkäin liitteen 2 7 kohdan mukaisesti ja kertaalleen liitteen 2 8 kohdan mukaisesti, eikä näytteistä todettu salmonellaa; tai

4) eläimet sijoitetaan määränpäänä olevassa pitopaikassa erilliseen osastoon, jossa ei ennestään ole muualta tulleita eläimiä ja josta salmonellatartunnan leviäminen edelleen voidaan estää, ja määränpäänä olevan pitopaikan muissa osastoissa seurataan tautitilannetta sitä varten laaditun näytteenottosuunnitelman mukaisesti.

Edellä 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa määränpäänä olevasta pitopaikasta vastaavalle toimijalle on osoitettava 28 §:ssä tarkoitettu päätös, jota sovelletaan vain siihen osastoon, johon eläimet siirretään. Siirrot on keskeytettävä, jos salmonellatartunta leviää määränpäänä olevan pitopaikan muihin osastoihin tai edelleen muihin pitopaikkoihin.

Kanojen tai kalkkunoiden pitopaikassa eläintautilain 32 §:n 3 momentin mukainen poikkeuslupa voi koskea tämän asetuksen 29 §:n 1 momentin 1–11 kohdassa tarkoitettua kieltoa tai toimenpidettä tai, jos kyseessä on hautomo, poikkeuslupa voi koskea tämän asetuksen 30 §:n 1–8 kohdassa tarkoitettua kieltoa tai toimenpidettä. Poikkeuslupa voi koskea vain parvia, joissa ei ole todettu salmonellatartuntaa ja jotka kuuluvat eri epidemiologiseen yksikköön kuin parvi, jossa salmonellatartunta on todettu. Hautomon osalta poikkeuslupa voi koskea vain sellaista hautomon osaa, jossa ei ole todettu salmonellatartuntaa tai haudottu salmonellaposiitiivisen emoparven munia.

33 §

Ilmoitus taudin hävittämistoimenpiteistä sekä vastuu eläinten lopettamisesta aiheutuvista kustannuksista ja menetyksistä

Pitopaikasta vastaavan toimijan on tehtävä ilmoitus kunnaneläinlääkärille toimenpiteistä taudin hävittämiseksi. Ilmoituksessa on kuvattava toimenpiteet taudin hävittämiseksi sekä toimenpiteet, joilla estetään taudin leviäminen hävittämistoimien aikana. Ilmoituksessa on myös esitettävä, mitä näytteitä pitopaikassa aiotaan ottaa taudin hävittämistoimenpiteiden tehon seuraamiseksi. Jos ilmoitetuissa toimenpiteissä tapahtuu olennaisia muutoksia, niistä on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille.

Nautoja, sikoja, kanoja tai kalkkunoita ei voi salmonellan hävittämiseksi määrätä lopettaviksi eläintautilain 35 §:ssä tarkoitetulla Ruokaviraston päätöksellä.

34 §

Nautojen tai sikojen pitopaikkaa koskevan salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen voimassaolo

Nautojen tai sikojen pitopaikkaa koskeva 28 §:n mukainen päätös voidaan kumota, kun:

- 1) 33 §:n mukaisesti ilmoitetut toimenpiteet on toteutettu;
- 2) edellä 28 §:n 5, 6 ja 9 kohdissa tarkoitettut toimenpiteet on toteutettu;
- 3) tutkimustulokset eläinterveysviranomaisen liitteen 2 7 kohdan mukaisesti pitopaikan naudoista ja sioista ottamista näytteistä ovat olleet negatiiviset kahdessa peräkkäisessä tutkimuksessa;
- 4) tutkimustulokset eläinterveysviranomaisen liitteen 2 8 kohdan mukaisesti tuotantoympäristöstä ottamista näytteistä ovat olleet negatiiviset; sekä
- 5) tapauksissa, joissa rehussa tai rehuympäristönäytteissä on todettu salmonellaa, liitteen 2 6 kohdan mukaisista eläinterveysviranomaisen ottamista rehuympäristönäytteistä on saatu negatiiviset tutkimustulokset.

Jos nautojen tai sikojen pitopaikkaa koskevan päätöksen perusteena olevan laboratoriotutkimuksen tulosta epäillään virheelliseksi laboratoriokontaminaation tai muun perustellun syyn takia taikka päätöksen syynä on ollut salmonellatartunnan toteaminen yksittäisen eläimen tutkimuksessa tai tuotantoympäristöstä, rehusta tai rehuympäristöstä otetusta yksittäisestä näytteestä, päätöksen kumoamiseksi kuitenkin riittää, että 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua ensimmäisestä tutkimuksesta on saatu negatiivinen tulos ja että muut 1 momentissa säädetyt vaatimukset täyttyvät. Jos pitopaikassa on erillisiä epidemiologisia yksiköitä, jotka on todettu tämän asetuksen 32 §:n 2 momentin 1, 2 tai 3 kohdan mukaisesti salmonellatartunnasta vapaiksi, päätöksen kumoamiseen vaaditaan tämän pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohdan mukainen näytteenotto näistä yksiköistä vain tarvittaessa.

35 §

Kanojen tai kalkkunoiden pitopaikkaa koskevan salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen voimassaolo

Muuta kanojen tai kalkkunoiden pitopaikkaa kuin hautomoa koskeva 29 §:n 1 momentin mukainen päätös voidaan kumota, kun:

- 1) tämän asetuksen 33 §:n mukaisesti ilmoitetut toimenpiteet on toteutettu;
- 2) tilat, joissa salmonellatartunnan saanutta parvea tai sen kanssa samaan epidemiologiseen yksikköön kuuluvaa parvea on pidetty, taikka joiden tuotantoympäristöstä on eristetty salmonellaa, on tyhjennetty, puhdistettu ja desinfioitu;
- 3) edellä 29 §:n 1 momentin 7, 8 ja 11 kohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden on toteutettu;
- 4) eläinterveysviranomaisen liitteen 3 8 kohdan mukaisesti pitopaikasta ottamista pinnapuhtausnäytteistä on saatu negatiiviset tutkimustulokset; sekä
- 5) tapauksissa, joissa rehussa tai rehuympäristönäytteissä on todettu salmonellaa, liitteen 3 9 kohdan mukaisesti eläinterveysviranomaisen ottamista rehuympäristönäytteistä on saatu negatiiviset tutkimustulokset.

Hautomoa koskeva 30 §:n mukainen päätös voidaan kumota, kun:

- 1) 33 §:n mukaisesti ilmoitetut toimenpiteet on toteutettu;
- 2) salmonellatartunnan saaneen emoparven munat on hävitetty tai munista kuoriutuneet poikaset on lopetettu ja hävitetty;
- 3) edellä 30 §:n 5 ja 8 kohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden on toteutettu;
- 4) hautomossa on suoritettu riittävä puhdistus ja desinfiointi; sekä
- 5) eläinterveysviranomaisen liitteen 3 8 kohdan mukaisesti hautomosta ottamista pinnapuhtausnäytteistä on saatu negatiiviset tutkimustulokset.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu päätös voidaan lisäksi kumota, kun päätöksen perusteena olevaa laboratoriotutkimuksen tulosta epäillään virheelliseksi laboratorionkontaminaation tai muun perustellun syyn takia ja eläinterveysviranomaisen liitteen 3 10 kohdan mukaisesti ottamista näytteistä on saatu negatiivinen tutkimustulos.

36 §

Rehujen salmonellanäytteenotto

Kun pitopaikan naudassa, siassa, kana- tai kalkkunaparvessa, tuotantoympäristössä tai rehuympäristössä on todettu salmonellatartunta, nautojen, sikojen, kanojen ja kalkkunoiden rehusta on otettava näytteitä tartuntalähteen selvittämiseksi, jollei rehujen osuutta tartunnan lähteenä voida varmuudella sulkea pois tai jollei rehua ole jo muutoin todettu tartuntalähteeksi. Aluehallintoviraston on ilmoitettava salmonellatartunnasta Ruokavirastolle, joka vastaa näytteenoton järjestämisestä. Rehunäytteet otetaan siilosta, säkistä tai muusta rehujen varastointipaikasta.

Jos 1 momentissa tarkoitetuissa rehunäytteissä todetaan salmonellaa, aluehallintovirasto selvittää yhteistyössä Ruokaviraston kanssa salmonellan mahdollisen lähteen.

37 §

Eläinterveysviranomaisen tiedottamisvelvollisuus

Eläinterveysviranomaisen on tiedotettava tämän asetuksen 28, 29 ja 30 §:n mukaisesta päätöksestä salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi, sekä päätöksen kumoamisesta:

- 1) teurastamoa, johon pitopaikasta toimitetaan nautoja, sikoja, kanoja tai kalkkunoita;
- 2) edellä 1 kohdassa tarkoitettuun teurastamossa toimivaa virkaeläinlääkäriä;
- 3) hyväksytyä elintarvikehuoneistoa, johon pitopaikasta toimitetaan maitoa tai elintarvikekäyttöön tarkoitettuja munia;

- 4) pitopaikan käyttämää ammattimaista keinosiementämistä tai alkionsiirtotoimintaa harjoittavaa toimijaa;
 5) rehualan toimijaa, joka toimittaa pitopaikkaan rehua tai valmistaa pitopaikassa rehua; sekä
 6) maatalouslomituksen paikallisyksikköä, jos pitopaikassa käytetään lomituspalvelua.

4 luku

Salmonellan valvonta liha-alan hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa

38 §

Salmonellanäytteenottosuunnitelma

Ruokaviraston tulee laatia vuosittain liitteen 4 2 kohdan mukaisesti näytteenottosuunnitelma salmonellan valvontaa varten sellaisille teurastamoille, joissa teurastetaan nautoja tai muita sikoja kuin villisikoja.

39 §

Toimijan salmonellanäytteenotto liha-alan hyväksytyissä elintarvikehuoneistossa

Teurastamon ja leikkaamon on sisällytettävä elintarvikelain 15 §:n mukaiseen oma-valvontaan tämän asetuksen 38 §:ssä tarkoitetun näytteenottosuunnitelman ja liitteen 4 2–5 kohtien mukainen näytteenotto.

Hyväksytyistä elintarvikehuoneistoista laboratorioon toimitettavien näytteiden mukana on oltava liitteen 4 6 kohdan mukaiset tiedot. Näytteiden säilyttämisessä ja toimittamisessa laboratorioon on noudatettava liitteen 4 1 kohdan vaatimuksia.

40 §

Liha-alan hyväksytyissä elintarvikehuoneistossa otettujen salmonellanäytteiden tutkiminen ja tutkimustuloksen varmistaminen

Salmonellojen osoittamisen vertailumenetelmä on EN ISO 6579-1 -menetelmän viimeisin versio. Näytteet tutkitaan joko vertailumenetelmällä tai vaihtoehtoisella menetelmällä, joka on validoitu EN ISO 16140-2 -standardin viimeisimmän version mukaisesti menetelmää EN ISO 6579-1 vasten ja johon sisältyy salmonellakannan eristäminen positiiviseksi todetusta näytteestä.

Näytteitä tutkivan laboratorion on välittömästi toimitettava kaikki eristämänsä salmonellakannat ja niihin liittyvät näytteenottotiedot Ruokavirastoon salmonellatuloksen varmistamista ja kannan tyyppitystä varten.

41 §

Ilmoittaminen positiivisesta tutkimustuloksesta

Näytteitä tutkivan laboratorion on välittömästi ilmoitettava näytteen alustavasta positiivisesta salmonellatutkimustuloksesta näytteen laboratorioon toimittaneelle hyväksytyille elintarvikehuoneistolle.

Ruokaviraston on ilmoitettava positiivisen salmonellatutkimustuloksen varmistumisesta välittömästi hyväksytyille elintarvikehuoneistolle, hyväksytyä elintarvikehuoneistoa valvovalle viranomaiselle ja hyväksytyin elintarvikehuoneiston sijaintialueen aluehallintovirastolle. Naudan tai sian imusolmukenäytteen positiivisesta tutkimustuloksesta Ruokaviraston on lisäksi ilmoitettava eläimen teurastettavaksi toimittaneen pitopaikan sijaintialueen aluehallintovirastolle ja kunnaneläinlääkärille.

42 §

Salmonellan toteamisen aiheuttamat toimenpiteet

Salmonellan toteamisen aiheuttamista toimenpiteistä säädetään komission asetuksen (EY) N:o 2073/2005 7 artiklassa. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaisia toimenpiteitä sovelletaan kanan, broilerin ja kalkkunan lihan osalta kaikkiin salmonellabakteereihin.

Jos naudan tai sian ruhosta otetusta pintasivelynäytteestä, naudan, sian, ankan, hanhen tai helmikanan lihasta otetusta lihamurskanäytteestä, kanan, broilerin tai kalkkunan ruhosta otetusta niskanahanäytteestä taikka kanan, broilerin tai kalkkunan lihanäytteestä todetaan salmonella, teurastamosta tai leikkaamosta vastaavan elintarvikealan toimijan on mahdollisuuksien mukaan jäljitettävä salmonellatartunnan lähde. Teurastamossa tai leikkaamossa on tehostettava puhdistusta ja desinfiointia sekä lisättävä näytteenottoa liitteen 4 5 kohdan mukaisesti.

43 §

Laboratorion velvollisuus toimittaa elintarvikehuoneistojen salmonellatutkimustietoja

Näytteitä tutkivan laboratorion on ilmoitettava vähintään kerran kuukaudessa Ruokavirastolle tiedot tämän asetuksen 39 §:n mukaisten salmonellanäytteiden tutkimuksista ja tutkimustuloksista.

Näytteitä tutkivan laboratorion on lisäksi ilmoitettava Ruokavirastoon vähintään kuukausittain tiedot komission asetuksen (EY) N:o 2073/2005 liitteen I 1 luvun 1.5 ja 1.28 kohdan mukaisesti tutkituista näytteistä ja niiden tutkimustuloksista sekä mainitun komission asetuksen liitteen I 2 luvun 2.1.3 kohdan mukaisesti tutkituista lampaan, vuohen ja hevosen ruhojen pintasivelynäytteistä ja niiden tutkimustuloksista.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin ilmoituksiin on sisällytettävä liitteen 4 7 kohdan vaatimusten mukaiset tiedot.

5 luku

Broilereiden kampylobakteerivalvonta

44 §

Kampylobakteerinäytteenottosuunnitelma

Ruokaviraston tulee laatia vuosittain näytteenottosuunnitelma broilereiden umpisuolinäytteistä tehtävää kampylobakteerivalvontaa varten liitteen 5 1 kohdan mukaisesti.

45 §

Toimijan kampylobakteerinäytteenotto

Teurastamossa, jossa teurastetaan enemmän kuin 150 000 broileria vuodessa, on sisällytettävä elintarvikelain 15 §:n mukaiseen omavalvontaan näytteenotto kampylobakteerin varalta teurastamolle vastaanotettavien broilereiden teurastuseristä tämän asetuksen 44 §:ssä tarkoitetun näytteenottosuunnitelman ja liitteen 5 mukaisesti.

46 §

Kampylobakteerinäytteiden tutkiminen ja tutkimustuloksen varmistaminen

Kampylobakteerin osoittamisen vertailumenetelmä umpisuolinäytteistä on EN ISO 10272-1 -menetelmän viimeisin versio. Näytteet tutkitaan joko vertailumenetelmällä tai vaihtoehtoisella menetelmällä, joka on validoitu EN ISO 16140-2 -standardin viimeisim-

män version mukaisesti menetelmää EN ISO 10272-1 vasten ja johon sisältyy kampylobakteerikannan eristäminen positiiviseksi todetusta näytteestä.

Tutkimuksen tehneen laboratorion on toimitettava umpisuolinäytteistä eristämänsä kampylobakteerikannat ja niihin liittyvät näytteenottotiedot Ruokavirastoon. Ruokaviraston on varmistettava sille toimitetut bakteerikannat sekä tutkittava mikrobilääkeresistenssin esiintymistä niissä.

47 §

Ilmoittaminen positiivisesta kampylobakteeritutkimustuloksesta

Ruokaviraston on ilmoitettava positiivisen kampylobakteerituloksen varmistumisesta bakteerikannan toimittaneelle laboratoriolle, teurastamolle, teurastamossa toimivalle virkaeläinlääkärille, pitopaikasta vastaavalle toimijalle sekä pitopaikan sijaintialueen aluehallintovirastolle ja kunnaneläinlääkärille.

48 §

Kampylobakteerin toteamisen aiheuttamat toimenpiteet pitopaikassa

Jos pitopaikan teurastuserissä on todettu toistuvasti kampylobakteeri umpisuolinäytteistä, pitopaikasta vastaavan toimijan on arvioitava tuotantohygieeniset olosuhteet ja muutettava tarvittavilta osin työskentely- ja hygieniakäytäntöjään. Elintarvikevalvontaviranomaisen on tarkastettava tehdyt toimenpiteet ja annettava tarvittaessa neuvoja havaittujen puutteiden poistamiseksi.

49 §

Kampylobakteerin toteamisen aiheuttamat toimenpiteet teurastamossa

Jos pitopaikan yhdessä tai useammassa teurastuserässä on todettu kampylobakteeri umpisuolinäytteistä kahdella peräkkäisellä teurastuskerralla, pitopaikasta toimitettavat teurastuserät on teurastettava päivän viimeisinä. Käytäntöä jatketaan, kunnes pitopaikan teurastuserät on todettu umpisuolinäytteistä tehtävistä kampylobakteeritutkimuksissa negatiivisiksi kahdella peräkkäisellä teurastuskerralla.

50 §

Laboratorion velvollisuus toimittaa kampylobakteeritutkimustietoja

Näytteitä tutkivan laboratorion on toimitettava Ruokavirastoon vähintään kuukausittain teurastuseräkohtaiset tiedot kampylobakteerin varalta tutkituista umpisuolinäytteistä, tutkimustuloksista ja käytetystä tutkimusmenetelmästä.

Näytteitä tutkivan laboratorion on lisäksi toimitettava Ruokavirastoon vähintään kuukausittain tieto komission asetuksen (EY) N:o 2073/2005 liitteen I 2 luvun 2.1.9 kohdan mukaisesti tutkittujen näytteiden kokonaislukumäärästä ja kampylobakteeria yli 1 000 pesäkettä muodostavaa yksikköä grammassa sisältävien näytteiden lukumäärästä ja käytetystä tutkimusmenetelmästä.

316/2021

6 luku

STEC-seuranta

51 §

STEC-näytteenottosuunnitelma

Ruokaviraston tulee laatia vuosittain näytteenottosuunnitelma nautoja teurastaville teurastamoille STEC:n seurantaan varten liitteen 6 1 kohdan mukaisesti.

52 §

Toimijan STEC-omavalvonta

Nautoja teurastavan teurastamon on sisällytettävä elintarvikelain 15 §:n mukaiseen omavalvontaan tämän asetuksen 51 §:ssä tarkoitetun näytteenottosuunnitelman ja liitteen 6 mukaiset STEC-tutkimukset.

53 §

STEC-näytteiden tutkiminen ja tutkimustuloksen varmistaminen

Laboratorion on tutkittava näytteet STEC:n varalta käyttäen ISO/TS 13136 -menetelmän viimeisintä versiota. Vaihtoehtoisten menetelmien käyttö on sallittu komission asetuksen (EY) N:o 2073/2005 5 artiklan ehtojen mukaisesti.

Näytteet tutkineen laboratorion on viipymättä toimitettava alustavasti positiiviset STEC-näytteet Ruokavirastoon, jonka on varmistettava STEC:n esiintyminen sille toimitetuissa näytteissä.

54 §

STEC:n esiintyvyyden seuranta teurasnaudoista

Ruokaviraston on toteutettava vähintään joka viides vuosi STEC:n esiintyvyyden seuraamiseksi eläintautilain 23 §:ssä tarkoitettu seurantatutkimus teurasnautojen ulostenäytteistä.

Nautoja teurastavan teurastamon on Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti otettava edellä 1 momentissa tarkoitettuun seurantaan tarvittavat ulostenäytteet ja toimitettava näytteet tutkittaviksi Ruokavirastoon. Näytteiden tutkiminen on teurastamolle maksutonta.

55 §

Laboratorion velvollisuus toimittaa STEC-tutkimustietoja

Laboratorion on toimitettava Ruokavirastoon vähintään kuukausittain teurastamokohdainen yhteenveto, joka sisältää tiedot STEC:n varalta tutkittujen näytteiden kokonaislukumäärästä, käytetystä tutkimusmenetelmästä sekä alustavasti positiivisten näytteiden ja varmistettujen positiivisten näytteiden lukumäärästä.

Kansalliset TSE-säännökset, joilla täydennetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 999/2001

56 §

Ruhon hylkääminen

Kun ruho on tutkittu pikatestillä naudan spongiformisen enkefalopatian (BSE) varalta ja positiivisen tai epävarman pikatestin tulos on varmistettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 liitteen X C luvun 3.1 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla varmennustutkimuksella negatiiviseksi, *post mortem* -tarkastuksessa hylätään ainoastaan kyseinen ruho ja kaikki ruhon osat vuota mukaan lukien. Kaikki kyseisen ruhon osat vuota mukaan lukien on hävitettävä edellä mainitun asetuksen liitteen III A luvun I kohdan 6.4 alakohdan mukaisesti.

Jos Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 nojalla TSE:n varalta tutkittavaksi määrättyä eläintä ei ole tutkittu, kyseisen eläimen ruho ja kaikki ruhon osat vuota mukaan lukien on hylättävä *post mortem* tarkastuksessa ja hävitettävä edellä mainitun asetuksen liitteen III A luvun I kohdan 6.4 alakohdan mukaisesti.

57 §

Ruhojen terveystarkastus ennen pikatestin tulosta

Eläimen ruho voidaan merkitä terveystarkastuksella ennen kuin pikatestin tulos on saatu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 liitteen III A luvun I kohdan 6.2 alakohdan mukaisesti. Teurastamon on sisällytettävä elintarvikelain 15 §:n mukaiseen omavalvontaan edellä mainitun asetuksen mukaiset menettelyt.

58 §

Erikseen määritellyn riskiaineksen poistaminen leikkaamossa

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 999/2001 liitteen V 4.3 kohdan mukaisesti:

1) yli 12 kuukauden ikäisten lampaiden ja vuohien selkäydin voidaan poistaa leikkaamossa;

2) yli 12 kuukauden ikäisten nautaeläinten päänliha voidaan irrottaa leikkaamossa mainitun asetuksen liitteen V 9 kohdan mukaisesti.

Leikkaamon tulee hakea ja saada toimivaltaiselta elintarvikevalvontaviranomaiselta hyväksyntä edellä 1 momentissa mainittuun toimintaan ennen toiminnan aloittamista. Hakemukseen on liitettävä selvitys siitä, kuinka toiminta huomioidaan elintarvikelain 15 §:n mukaisessa omavalvonnassa.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava 2 momentin mukaisesta hyväksynnästä Ruokavirastolle.

59 §

Toimenpiteet teurastamossa

Yli 12 kuukauden ikäisten lampaiden ja vuohien ruhot, jotka sisältävät selkäydintä, on merkittävä teurastamossa jokaisen terveystarkastuksen läheisyyteen tehtävällä TSE-merkinnällä ennen kuin ne lähetetään tämän asetuksen 58 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen leikkaamoon.

Nautaeläimen pää on merkittävä otsaan laitettavalla TSE-merkinnällä ennen sen lähettämistä tämän asetuksen 58 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaiseen leikkaamoon.

Teurastamon on ilmoitettava muulle kuin teurastamon yhteydessä sijaitsevalle leikkaamolle etukäteen todisteellisesti lähetyksestä, jossa on erikseen määriteltyä riskiainesta sisältäviä päitä, ruhoja tai ruhonosia. Ilmoituksen on oltava perillä leikkaamossa ennen lähetyksen saapumista. Teurastamon on varmistettava ennen lähettämistä, että leikkaamolla on tämän asetuksen 58 §:n 2 momentin mukainen hyväksyntä.

60 §

Teurastamon ja leikkaamon omavalvonnan kirjaukset

Teurastamon omavalvonnassa on kirjattava erikseen määriteltyä riskiainesta sisältäviä lähetyksistä tämän asetuksen 58 §:n 1 momentin mukaista toimintaa harjoittaviin leikkaamoihin lähetyspäivämäärä, vastaanottajan nimi ja yhteystiedot sekä lähetettyjen päiden, ruhojen ja ruhonosien määrä eläinlajeittain.

Leikkaamon omavalvonnassa on kirjattava tämän asetuksen 58 §:n 1 momentin mukaiseen toimintaan vastaanotettujen päiden, ruhojen ja ruhonosien määrä eläinlajeittain, vastaanottopäivämäärä sekä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

8 luku

Erinäiset säännökset

61 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 21 päivänä huhtikuuta 2021.

Tällä asetuksella kumotaan maa- ja metsätalousministeriön asetus nautaeläinten ja sikojen salmonellavalvonnasta (1030/2013), maa- ja metsätalousministeriön asetus kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta (1037/2013), maa- ja metsätalousministeriön asetus salmonellavalvonnasta liha-alan laitoksissa (134/2012), maa- ja metsätalousministeriön asetus broilereiden kampylobakteerivalvonnasta (10/EEO/2007), maa- ja metsätalousministeriön asetus nautojen EHEC-tutkimuksista teurastamossa ja pitopaikassa (24/EEO/2006) sekä maa- ja metsätalousministeriön asetus teurastamoita ja leikkaamoita koskevista TSE-tauteihin liittyvistä toimenpiteistä (7/EEO/2009).

Helsingissä 13.4.2021

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Neuvotteleva virkamies Eveliina Palonen

PITOPAIKOISSA OTETTUIEN SALMONELLANÄYTTEIDEN TOIMITTAMINEN LABORATORIOON

1 Näytteiden lähettäminen ja säilyttäminen

Näytteiden pakkaamisesta ja lähettämisestä on sovittava erikseen tutkimuksen tekevän laboratorion kanssa. Näytteet on lähetettävä laboratorioon ensisijaisesti näytteenottopäivänä. Jos tämä ei ole mahdollista, näytteet on säilytettävä jäädytettynä ennen lähettämistä. Näytteet voidaan kuljettaa ympäristön lämpötilassa, kunhan vältetään niiden altistuminen korkeille lämpötiloille (yli 25 °C) ja auringonvalolle. Laboratoriossa näytteitä on säilytettävä jäädytettynä tutkimukseen saakka. Näytteiden tutkiminen on aloitettava viimeistään 48 tunnin kuluttua niiden vastaanottamisesta ja 96 tunnin kuluttua näytteenotosta.

2 Nautojen tai sikojen pitopaikasta otettujen näytteiden mukana toimitettavat tiedot

Näytteiden mukana laboratorioon toimitettavista tiedoista on käytävä ilmi pitopaikkatunnus sekä tieto siitä, onko kyseessä salmonellavalvontaan sisältyvä toimijan säännöllinen näytteenotto, muu toimijan näytteenotto, salmonellavalvontaan sisältyvä viranomaisen näytteenotto, viranomaisen epäilynäytteenotto vai taudin leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseen liittyvä näytteenotto.

Sikojen näytteiden mukana on lisäksi toimitettava tieto, onko kyseessä uudistuseläimiä tuotettava pitopaikka, emakkosikala, yhdistelmäsikala, lihasikala vai pitopaikka, jossa eläimiä pidetään karanteenissa ennen niiden toimitamista sperman keräysasemalle. Nautojen näytteiden mukana on lisäksi toimitettava tieto, onko kyseessä maidontuotantokarjan pitopaikka, vasikkakasvattamo, välikasvattamo, lihakasvattamo, emolehmäkarjan pitopaikka vai jokin muu pitopaikkatyyppi. Jos kyseessä on nautojen salmonellavalvonta, on myös toimitettava tieto, onko kyseessä raakamaidon tai muun lämpökäsittämättömän maidon tai kerman luovutukseen liittyvä näytteenotto, vai sperman keräysasemalle toimitettavien eläinten alkuperäpitopaikassa tai karanteenitilassa tapahtuva näytteenotto.

3 Kanojen tai kalkkunoiden pitopaikasta otettujen näytteiden mukana toimitettavat tiedot

Näytteiden mukana laboratorioon toimitettavista tiedoista on käytävä ilmi pitopaikkatunnus sekä tieto siitä, onko kyseessä salmonellavalvontaan sisältyvä toimijan säännöllinen näytteenotto, salmonellavalvontaan sisältyvä viranomaisen näytteenotto vai viranomaisen muu näytteenotto.

Emoparvista otettujen näytteiden mukana on toimitettava:

- 1) tieto parven iästä ja parvitunnisteesta;
- 2) tieto siitä, onko kyseessä munintakanojen, broilereiden vai kalkkunoiden emoparvi;
- 3) tieto siitä, onko kyseessä isovanhempaispolven vai vanhempaispolven emoparvi;
- 4) tieto siitä, onko kyseessä untuvikkovaiheen, muun kasvatusvaiheen vai munintavaiheen emoparvi; sekä
- 5) tieto siitä, onko kyseessä tämän asetuksen 19 §:n mukainen pienimuotoinen toiminta.

Tuotantopolven parvista otettujen näytteiden mukana on toimitettava:

- 1) tieto parven iästä ja parvitunnisteesta;
- 2) tieto siitä, onko kyseessä munintakanojen, broilereiden vai kalkkunoiden parvi, sekä munintakanojen parvesta lisäksi tieto, onko kyseessä untuvikkovaiheen, muun kasvatusvaiheen vai munintavaiheen parvi; sekä
- 3) tieto siitä, onko kyseessä tämän asetuksen 19 §:n mukainen pienimuotoinen toiminta.

Hautomoista otettujen näytteiden mukana on toimitettava

- 1) tieto siitä, onko kyseessä munintakanojen, broilereiden vai kalkkunoiden hautomo; sekä
- 2) tieto näytteenottokohdista kirjattuna näyteläheteeseen.

SALMONELLANÄYTTEENOTTO NAUTOJEN JA SIKOJEN PITOPAIKOISSA

1 Yleiset näytteenoton vaatimukset

Ulostenäytteet otetaan peräsuolesta tai lattialta. Jos näytteet kerätään lattialta, tarvittava määrä ulostenäytteitä kerätään eri puolilta lattiaa, eikä näytteiden kuulumista eri eläimille ei ole tarpeen varmistaa. Yhden ulostenäytteen tulee painaa vähintään 25 grammaa. Nuoresta eläimestä peräisin olevaa näytettä voi kuitenkin olla tätä vähemmän, jos ulostetta ei ole riittävästi.

Yhteisnäytettä koottaessa yhdistetään enintään 20 ulostenäytettä samaan muovipussiin tai -astiaan. Pussiin tai astiaan lisätään tarvittaessa hieman kädenlämpöistä vettä. Pussin tai astian sisältöä sekoitetaan huolellisesti useita minuutteja. Pussin tai astian sisällöstä otetaan vähintään 25 grammaa ulostetta, joka siirretään laboratorioon lähetettävään näytepurkkiin tai -pussiin.

Vaihtoehtoisia näytteenotto- ja yhdistämismenetelmiä voidaan käyttää, jos ne eivät heikennä näytteenoton herkkyyttä.

2 Ulostenäytteenotto uudistuseläimiä tuottavassa sikojen pitopaikassa ja karanteenitilassa ennen sian siirtämistä sperman keräysasemalle

Pitopaikan emakoista otetaan yksi yhteisnäyte jokaista alkavaa sataa emakkoa kohden, kuitenkin enintään kymmenen yhteisnäytettä. Näytteitä otetaan ensisijaisesti imettäviltä emakoilta. Yhteen yhteisnäytteeseen yhdistetään enintään 20 emakon yksilökohtainen ulostenäyte.

Jos pitopaikassa on nuoria sikoja, otetaan niistä lisäksi yhteisnäytteitä. Yhteisnäytteiden määrä suhteutetaan pitopaikan emakoiden määrään siten, että jokaista alkavaa sataa emakkoa kohden otetaan kaksi yhteisnäytettä 500 emakkoon asti. Yli 500 emakkoa ylittävältä osalta otetaan yksi yhteisnäyte sataa emakkoa kohden. Yhteisnäytteitä ei kuitenkaan tarvitse ottaa enempää kuin 15. Yhteisnäytteet otetaan ensisijaisesti 30–60 kilogrammaa painavista lihasioista ja nuorista siitoseläimistä. Jos niitä ei ole riittävästi, yhteisnäytteitä otetaan vieroitetuista porsaista. Yhteen yhteisnäytteeseen yhdistetään enintään 20 ulostenäytettä, jotka kerätään 5–15 karsinasta siten, että otetaan kaksi ulostenäytettä 10–15 sikaa kohden.

Sperman keräysasemalle siirrettävät siat on tutkittava karanteenitilassa karanteeniaikana peräsuolesta otetuista ulostenäytteistä. Tutkittavat näytteet voidaan yhdistää enintään 10 eläimen yhteisnäytteeksi.

3 Ulostenäytteenotto, kun luovutetaan raakamaitoa tai muuta lämpökäsittämätöntä maitoa tai kermaa, sekä ulostenäytteenotto sperman keräysasemalle toimitettavien nautojen alkuperäpitopaikassa ja karanteenitilassa ennen naudan siirtämistä sperman keräysasemalle

Pitopaikan naudoista otetaan näytteet kohdan 4.2 mukaisesti.

Sperman keräysasemalle toimitettavien eläinten alkuperäpitopaikassa otetaan kuitenkin enintään viisi yhteisnäytettä. Karanteenitilassa sperman keräysasemalle siirrettävät naudat tutkitaan karanteeniaikana peräsuolesta otetuista ulostenäytteistä. Karanteenitilassa otetut näytteet voidaan yhdistää enintään 20 eläimen yhteisnäytteeksi.

4 Ulostenäytteenotto epäiltäessä salmonellatartuntaa pitopaikassa

Näytteenottoon sisällytetään kaikki pitopaikan osat. Jos salmonellatartuntaa epäillään perustellusti vain jossain pitopaikan osassa, näytteenotto voidaan kuitenkin kohdentaa vain tähän osaan. Näin voidaan menetellä esimerkiksi silloin, kun vain osaa pitopaikan eläimistä on ruokittu rehulla, jonka epäillään olevan saastunut salmonellalla. Jäljempänä tässä kohdassa kuvaista näytteenottojen kohdentamisista ja näytemääristä voidaan poiketa perustellusta syystä.

4.1 Sikojen pitopaikat

Imettävistä emakoista otetaan ulostenäyte joka toisesta eläimestä, ja näytteet yhdistetään enintään 20 ulostenäytteen yhteisnäytteeksi. Muista emakoista, ensikoista ja karjuista otetaan yksi yhteisnäyte jokaista alkavaa sataa eläintä kohden. Yhteen yhteisnäytteeseen yhdistetään enintään 20 eläimen ulostenäyte. Vieroitetuilta porsailta, lihasioilta ja nuorilta siitoseläimiltä otetaan yksi ulostenäyte 10—15 eläintä kohden. Näytteet yhdistetään enintään 20 näytteen yhteisnäytteeksi. Yhteisnäytteet järjestetään osasto- ja karsinakohtaisesti siten, että mahdollinen salmonellaposiitiivinen osasto tai karsina on tunnistettavissa.

4.2 Nautojen pitopaikat

Alle 40 naudan pitopaikat:

- Jokaisesta pitopaikan eläimestä otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi.

40—200 naudan pitopaikat:

- 40 pitopaikan nuorimmasta tai vastapoikineesta eläimestä otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteeksi.
- Seuraavilta 160 eläimeltä otetaan ulostenäyte joka toisesta eläimestä. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi.
- Jos karjassa on ripuloivia eläimiä, otetaan yhteisnäytteisiin kerättävät ulostenäytteet ensisijaisesti niiltä.

Yli 200 naudan pitopaikat:

- 40 pitopaikan nuorimmasta tai vastapoikineesta eläimestä otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteeksi.
- Seuraavaksi nuorimmilta 160 eläimeltä otetaan ulostenäyte joka toisesta eläimestä. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi.
- Seuraavilta eläimiltä otetaan ulostenäyte joka viidennestä eläimestä. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteeksi.
- Jos karjassa on ripuloivia eläimiä, otetaan yhteisnäytteisiin kerättävät ulostenäytteet ensisijaisesti niiltä.

Jos samassa pitopaikassa on nautoja useammassa eri osastossa, jokaisesta osastosta on otettava vähintään yksi 20 eläimen yhteisnäyte. Jos osastossa on eläimiä alle 20, otetaan yhteisnäytteeseen yksi ulostenäyte jokaista eläintä kohti.

5 Tuotantoympäristönäytteenotto epäiltäessä salmonellatartuntaa pitopaikassa

Tuotantoympäristönäytteet otetaan pitopaikan rakenteista, erityisesti salmonellan pesiytymisen kannalta oleellisista kohdista kuten lattiakaivoista, kulkukäytävien lattioista, ruokintapöy-

diltä ja kaukaloista sekä juomakupeista ja -altaista. Näytteiden on riittävässä määrin edustettava pitopaikan eri osia. Pitopaikasta otetaan yhteensä 5—50 tuotantoympäristönäytettä. Näytteet otetaan kostutetulla sienellä, kankaalla, vaahtomuovikuutiolla tai vastaavalla näytteenottovälineellä hankaamalla tutkittavaa kohdetta voimakkaasti. Enintään viisi samasta kohteesta tai alueesta otettua tuotantoympäristönäytettä voidaan yhdistää yhteisnäytteeksi.

6 Rehuympäristönäytteenotto

Rehuympäristönäytteet otetaan kostutetulla sienellä, kankaalla, vaahtomuovikuutiolla tai vastaavalla näytteenottovälineellä hankaamalla tutkittavaa kohdetta voimakkaasti. Näytteet pakaetaan yksittäin. Näytteitä ei yhdistetä laboratoriotutkimuksessa.

Näytteitä otetaan soveltuvin osin seuraavista kohteista:

Rehusiiilot:

Jokaisesta siilosta, jossa on varastoitu rehua, johon liittyy salmonellan leviämiskäsi, otetaan yhteensä kaksi rehuympäristönäytettä seuraavista kohteista:

- pystysiilon kannen sisäpinta (sykloni, tarkistusluukku tai pölysuodatin) sekä pohjakartion suu, sulkuluukun päällystä tai rehuspiraalin lähtöpesä
- laakasiilon (tasovarastot) laidat ja pohja

Viljankuivaamot:

Jos rehua, johon liittyy salmonellan leviämiskäsi, on varastoitu tai käsitelty viljankuivaamossa, otetaan yhteensä vähintään neljä rehuympäristönäytettä seuraavista kohteista:

- viljankuivaamon kippausmontun reunat
- kuivaamon pystyelevaattorin alapää (tarkistusluukku), elevaattorimontun pohja
- kuivaamon pystyelevaattorin yläpää (tarkistusluukku)
- salmonellariskirehun varastointiin käytetyn kuivaamorakennuksessa tai sen yhteydessä olevan varastosiilon kannen sisäpinta

Rehuvaraston lattia:

- yksi rehuympäristönäyte rehusiiilojen ja rehunkäsittelylaitteiden ympäristöstä eri kohdista

Rehunkäsittely- ja ruokintalaitteet sikojen pitopaikassa:

Otetaan yhteensä kaksi rehuympäristönäytettä laitetta kohden seuraavista kohteista:

- rehusekoittajan/myllyn syöttösuppilo ja sykloni/pölypussi
- liemiruokintakoneen kannen ulko- ja sisäpinta (rehukomponenttien alustuloputket)
- kuivaruokkijan veto- ja syöttökone (avatun koneen sisäpinnat)
- rehuvaaka (ylä- ja alaosa)
- muut näytteenottokohteet harkinnan mukaan (rehuvaunut ja -kärryt yms.)

Rehunkäsittely- ja ruokintalaitteet nautojen pitopaikassa:

Apevaunu/apesekoitin:

Otetaan yhteensä kaksi rehuympäristönäytettä seuraavista kohteista:

- sekoitussäiliön sisäseinän yläosa, jossa on jäljellä rehunpölyä ja paakkuuntunutta rehua
- rehun purkausluukut ja -kuljettimet niistä kohdista, joissa on paakkuuntunutta rehua

Muu ruokintalaitteisto (vaihtoehto apevaunulle):

Otetaan yhteensä kaksi rehu ympäristönäytettä ruokintalaitetta kohden seuraavista kohteista:

- ruokintakioskin tai kiskoruokkijan yläosa, rehun täyttösuppilo
- ruokintakioskin rehukaukalo tai kiskoruokkijan purkausaukot
- muut näytteenotto kohteet harkinnan mukaan (rehuvaunut ja -kärryt yms.)

7 Ulostenäytteenotto taudin leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi

Näytteet otetaan ensimmäisen kerran siinä vaiheessa, kun pitopaikan oletetaan olevan puhdistunut salmonellatartunnasta. Jos näytteistä ei todeta salmonellaa, näytteenotto uusitaan pääsääntöisesti 3—4 viikon kuluttua. Perustellusta syystä voidaan käyttää muuta, vähintään kahden viikon mittaista näytteenottoväliä.

Jos näytteistä todetaan salmonella, taudin hävittämistoimenpiteitä koskeva ilmoitus on tarkistettava ja tarvittavia uusia taudin hävittämistoimenpiteitä on toteutettava ennen kuin näytteenotto uusitaan. Jos salmonella todetaan 8 kohdan mukaisissa tuotanto ympäristönäytteistä tai 6 kohdan mukaisista rehu ympäristönäytteistä, mutta ei ulostenäytteenotossa, ulostenäytteenotto on uusittava, kunnes salmonellaa ei todeta 6 ja 8 kohdan mukaisista näytteistä eikä kaksista peräkkäisistä ulostenäytteistä.

7.1 Sikojen pitopaikat

Jokaista emakkoa, ensikkoa ja karjua kohden otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään enintään 20 näytteen yhteisnäytteeksi. Vieroitetuista porsaista, lihasioista ja nuorista siitoseläimistä otetaan kaksi ulostenäytettä 10—15 eläintä kohden. Näytteet yhdistetään enintään 20 näytteen yhteisnäytteeksi. Yhteisnäytteet järjestetään osasto- ja karsinakohtaisesti siten, että tutkimuksissa mahdollisesti todettava salmonella voidaan yhdistää oikeaan osastoon ja karsinaan.

7.2 Nautojen pitopaikat

Jokaista nautaa kohden otetaan ulostenäyte. Näytteet yhdistetään enintään 20 eläimen yhteisnäytteiksi. Yhteisnäytteet järjestetään osasto- ja karsinakohtaisesti siten, että tutkimuksissa mahdollisesti todettava salmonella voidaan yhdistää oikeaan osastoon, karsinaan tai eläinryhmään.

8 Tuotanto ympäristönäytteenotto taudin leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi

Tuotanto ympäristönäytteet taudin leviämisen estämiseksi tehdyn päätöksen kumoamiseksi otetaan ensimmäisen kerran aikaisintaan siinä vaiheessa, kun pitopaikan oletetaan olevan puhdistunut salmonellatartunnasta. Näytteenotto voidaan kunnaneläinlääkäriin harkinnan mukaan toteuttaa samaan aikaan kuin 7 kohdan mukainen ensimmäinen tai myöhempi ulostenäytteenotto taikka ulostenäytteenotto kertojen välillä. Näytteenotto uusitaan, jos tuotanto ympäristö- tai ulostenäytteenotossa todetaan salmonella.

Tuotantoympäristönäytteet otetaan pitopaikan rakenteista, erityisesti salmonellan pesiytymisen kannalta oleellisista kohdista kuten lattiakaivoista, kulkukäytävien lattioista ja ruokintapöydiltä ja kaukaloista sekä juomakupeista ja -altaista. Näytteiden on riittävässä määrin edustettava pitopaikan eri osia. Pitopaikasta otetaan yhteensä 10—100 tuotantoympäristönäytettä. Näytteet otetaan kostutetulla sienellä, kankaalla, vaahtomuovikuutiolla tai vastaavalla näytteenottovälineellä hankaamalla tutkittavaa kohdetta voimakkaasti. Enintään viisi samasta kohdesta tai alueesta otettua tuotantoympäristönäytettä voidaan yhdistää yhteisnäytteeksi.

SALMONELLANÄYTTEENOTTO KANOJEN JA KALKKUNOIDEN PITOPAIKOISSA

Eri parvista otettuja näytteitä ei saa yhdistää.

1 Näytteenotto untuvikkojen kuljetuslaatikoista

Emokasvattamossa otetaan näytteitä kymmenestä ja kasvatuskanalassa viidestä kuljetuslaatikosta samanaikaisesti hautomosta saapuvaa parvea kohden. Emokasvattamossa näytteet yhdistetään kahdeksi erikseen tutkittavaksi yhteisnäytteeksi ja kasvatuskanalassa yhdeksi yhteisnäytteeksi.

Näytteeksi otetaan ensisijaisesti aluspapereita, jotka taitellaan kokoon. Viiden laatikon paperit pannaan samaan muovipussiin. Jos kuljetuslaatikoissa käytetään muuta alusmateriaalia, siitä otetaan näytteitä vastaavasti. Jos kuljetuslaatikoissa ei käytetä alusmateriaalia, tutkittavien laatikoiden pohjista otetaan sivelynäytteitä vähintään 1 m²:n pinta-alalta. Sivelynäytteenotossa käytetään steriilejä, kostutettuja näytteenottosieniä, kankaita, vaahtomuovikuutioita tai sideharsotaitoksia.

2 Tossu- ja sivelyulostenäytteenotto parvista, kun eläimiä ei pidetä häkeissä

2.1 Tossunäytteiden otto

Näytteenotossa käytettävien tossujen on oltava imukykyisiä. Tossunäytteen ottamiseen voidaan käyttää myös imukykyistä putkisukkaa tai putkiharsoa.

Tossu on kostutettava ennen näytteenottoa. Kostutukseen käytetään puhdasta, ihmisten kulutettavaksi kelpaavaa juomavettä, steriiliä vettä tai erityistä kostutusliuosta (0,8 % NaCl ja 0,1 % peptonia steriilissä, deionisoidussa vedessä).

Näytteet otetaan sisätiloista. Jos näytteenotossa käytetään kahta tossuparia, tutkittavan parven pitotilan ala jaetaan kahteen sektoriin. Kummallakin sektorilla kävellään yhdellä tossuparilla koko sektorin ala. Jos näytteenotossa käytetään yhtä tossuparia, tossuparilla kävellään koko tutkittavan parven pitotilan ala.

Jos parvesta otetaan näytteeksi yksi pari tossunäytteitä ja vähintään kaksi sivelyulostenäytettä, tossunäyte otetaan kävelemällä tossuparilla pekkujen peittämällä alueella parven pitotilassa.

2.2 Sivelyulostenäytteiden otto

Näytteenottoon käytetään yhtä tai useampaa kangasta näytettä kohden. Jokaisen kankaan pinta-alan tulee olla vähintään 900 cm². Kangas on kostutettava ennen näytteenottoa. Kostutukseen käytetään puhdasta, ihmisten kulutettavaksi kelpaavaa juomavettä, steriiliä vettä tai erityistä kostutusliuosta (0,8 % NaCl ja 0,1 % peptonia steriilissä, deionisoidussa vedessä).

Näytteet kerätään siten, että kankailla sivellään mahdollisimman laaja pinta-ala kaikkien saavutettavissa olevien lannankuljetusmattojen purkautumispaista. Lannankuljetusmattojen ja raappojen tulee olla ollut käynnissä näytteenottopäivänä ennen näytteenottoa. Näytteet on kerättävä siten, että jokainen kangas on kauttaaltaan ulosteessa.

2.3 Näytteiden yhdistäminen

Munintakanaparvesta otetut kaksi tossunäyteparia voidaan yhdistää yhdeksi yhteisnäytteeksi. Samoin munintakanaparvesta otetut yksi tossupari ja sivelyulostenäytteet voidaan yhdistää yhdeksi yhteisnäytteeksi.

Emokasvatus-, broileri- tai kalkkunaparvesta otetut tossunäyteparit on tutkittava erikseen. Otettaessa emoparvesta tossu- ja sivelyulostenäytteitä, tossupari tutkitaan erikseen ja sivelyulostenäytteet voidaan yhdistää yhdeksi yhteisnäytteeksi.

3 Uloste- ja sivelyulostenäytteenotto häkeissä pidettävistä parvista

3.1 Ulostenäytteiden otto

Häkeissä pidettävistä emoparvista ja munintakanaparvista on otettava kaksi vähintään 150 gramman painoista ulostenäytettä. Kumpaankin näytteeseen kerätään luonnollisesti sekoitettua ulostetta pitopaikan lannankuljetusmatoista, raapoista tai lantakaivosta pitopaikan tyyppin mukaan. Näytteet pannaan erillisiin muovipusseihin.

Jos pitopaikassa on häkkejä useammassa kerroksessa, näytteeseen on sisällyttävä ulostetta kaikista kerroksista. Jos pitopaikassa on lannankuljetusmattoja ja raappoja, niiden on oltava käynnissä näytteenottopäivänä ennen näytteenottoa. Pitopaikassa, jossa on ohjauslevyt häkien alapuolella ja raappoja, kerätään ulostetta, joka on tarttunut raappoihin niiden ollessa käynnissä. Porrastetuissa pitopaikoissa, joissa ei ole matto- tai raappajärjestelmää, ulostenäyte on kerättävä lantakaivosta. Lannankuljetusmatoista kerätään ulostetta mattojen purkautumispaista.

3.2 Sivelyulostenäytteiden otto

Jos parvesta otetaan ulostenäytteiden sijasta vähintään neljä sivelyulostenäytettä, näytteenotto tehdään kohdan 2.2 mukaisesti.

3.3 Näytteiden yhdistäminen

Emoparvesta otetut ulostenäytteet tutkitaan laboratoriossa erikseen. Munintakanaparvesta otetut ulostenäytteet voidaan yhdistää sekoittamalla ne laboratoriossa huolellisesti. Emoparvesta otetut sivelyulostenäytteet voidaan yhdistää kahdeksi yhteisnäytteeksi, munintakanaparvesta otetut sivelyulostenäytteet voidaan yhdistää yhdeksi yhteisnäytteeksi.

4 Sivelypölynäytteenotto

Sivelypölynäytteenottoon käytetään yhtä tai useampaa kostutettua kangasta tai sientä, joiden yhteispinta-ala on vähintään 900 cm². Näyte kerätään useasta kohtaa parven pitotilan sisäpuolen vaak- tai pystysuorilta pinnoilta, joissa on näkyvää pölyä. Pölyä on kerättävä niin paljon, että käytetyt kankaat tai sienet ovat kauttaaltaan pölyssä. Kaikki saman parven kankaat tai sienet pannaan samaan muovipussiin.

5 Pölynäytteenotto

Pölynäytteeseen kerätään pölyä muovipussiin tai vastaavaan eri puolilta parven pitotilaa. Näytteessä on oltava pölyä vähintään 250 millilitraa ja 100 grammaa.

6 Näyte hautomon tuotantoympäristöstä

Tuotantoympäristöstä otettavien näytteiden tarkoituksena on seurata salmonellan esiintymistä hautomossa tuotannon aikana. Näytteenottoon sisällytetään pölynäytteitä ja sivelynäytteitä. Sivelynäytteet otetaan steriilillä kostutetulla näytteenottosienellä, kankaalla, vaahtomuovikuutiolla tai sideharsotaitoksella hautomon rakenteiden pinnoista.

Näytteenottosuunnitelman laatimisessa on otettava huomioon erityisesti siitosmunien eri käsittelyvaiheet sekä salmonellan leviämisen kannalta olennaiset kohdat. Näytteiden tulee riittävässä määrin edustaa hautomon eri osia (esimerkiksi munien vastaanotto- ja säilytystilat, hautomakoneet, untuvikkojen käsittely- ja säilytystilat, kulkukäytävät, ilmastointiputket, viemärit, kuorijakoneiden rakenteet).

Pölynäytteenotossa kerätään untuvapölyä erikseen kuorimahuoneesta ja untuvikkojen lajitteluhuoneesta. Yhden pölynäytteen koko on noin 10—15 grammaa.

7 Näytteenotto pitopaikoissa, joissa harjoitetaan pienimuotoista toimintaa

Häikeissä pidettävistä linnuista otetaan jokaisesta parvesta 150 gramman painoinen yhteisulostenäyte noudattaen soveltuvin osin kohdan 3.1 vaatimuksia. Jokaisen parven näytteet tutkitaan erikseen laboratoriossa. Jos emojen tai munintakanojen häkkejä on useammassa kerroksessa ja uloste poistetaan lannankuljetusmatoilla, mutta ulostetta ei kerry riittävästi raappoihin tai lannankuljetusmattojen puhdistimiin, otetaan vähintään kaksi sivelyulostenäytettä kohdan 2.2 mukaisesti. Samasta parvesta otetut sivelyulostenäytteet voidaan yhdistää yhdeksi yhteisnäytteeksi.

Lattialla tai tarhassa pidettävistä linnuista otetaan jokaisesta parvesta tossunäytteitä noudattaen soveltuvin osin kohdan 2.1 vaatimuksia. Jos parven kaikki linnut sijaitsevat samassa tilassa, käytetään yhtä tossuparia. Jos linnut sijaitsevat eri osastoissa tai tarhoissa, joiden välillä ei ole suoraa kulkuyhteyttä, vaihdetaan tossupari aina osaston tai tarhan välillä. Kaikki saman parven tossunäytteet voidaan yhdistää tutkimusta varten.

Jos lintuja pidetään kopeissa tai vastaavissa tiloissa, joissa ei pysty kävelemään, otetaan käsittösunäytteitä. Tällöin tossut laitetaan käsiin puhtaiden kertakäyttökäsineiden päälle ja käsillä hierotaan ulosteen peittämiä alueita kopissa tai vastaavassa. Kaikki samasta parvesta otetut käsittösunäytteet voidaan yhdistää tutkimusta varten.

Sellaisissa emojen kerroslattiakasvattamoissa ja kerroslattiakanoissa sekä munintakanojen kerroslattiakanoissa, joissa uloste poistetaan lannankuljetusmatoilla, voidaan tossunäytteiden tai käsittösunäytteiden sijaan vaihtoehtoisesti ottaa vähintään kaksi sivelyulostenäytettä kohdan 2.2 mukaisesti. Samasta parvesta otetut sivelyulostenäytteet voidaan yhdistää yhdeksi yhteisnäytteeksi.

8 Pintapuhtausnäyte

Pintapuhtausnäytteenoton tarkoituksena on varmistaa pesu- ja desinfektioimenpiteiden onnistuminen. Näytteet on otettava sivelynäytteinä steriilillä kostutetulla näytteenottosienellä, kankaalla, vaahtomuovikuutiolla tai sideharsotaitoksella pitopaikan rakenteista salmonellan toteamisen vuoksi tehtyjen pesu- ja desinfektioimenpiteiden jälkeen. Näytteet otetaan vasta, kun tilat ovat silminnähden puhtaat ja kuivat.

Puhtausnäytteet on otettava pitopaikan pintarakenteista, erityisesti salmonellan pesiytymisen kannalta oleellisista kohdista. Näytteiden tulee riittävässä määrin edustaa pitopaikan eri osia (esimerkiksi rakenteiden saumat, erilaiset kulmaukset, ilmastointikanavien aukot, viemärit).

9 Rehuympäristönäyte

Rehuympäristönäytteitä otetaan noin 5—20 jokaista pitopaikan tuotantoyksikköä kohden. Näytteet otetaan kostutetulla sienellä, vaahtomuovikuutiolla tai kankaalla hankaamalla tutkittavaa kohdetta voimakkaasti. Näytteet pakataan yksittäin muovipusseihin.

Näytteitä otetaan soveltuvin osin seuraavista kohteista:

Rehusiilot

- siilojen alaosasta rehupiraalin lähtöpesästä ja / tai sulkupellin päältä
- siilojen katon sisäpinta/sykloni tai pölyputken suuaukko/pölypussi

Viljankuivaajat

- jos epäilyksenalaista rehua on varastoitu tai käsitelty viljankuivaajassa; viljankuivaajan kaatosuppilon reunat, pystyelevaattori sekä varastointiin käytetyn siilon yläosa (kansiluukku)

Rehunkäsittelylaitteet

- rehusekoittajan / myllyn syöttösuppilo
- rehusekoittajan sisäpinta
- rehuvaaka; päällystä ja punnitussäiliön sisäosa

Ruokintalaitteet

- ruokkijoiden täyttösuppiloiden sisäpinnat
- rehua eläinhalliin tuovan rehupiraalin ja siitä ruokkijoille johtavien rehuputkien liitoskohdat

10 Näytteenotto epäiltäessä virheellistä tutkimustulosta

10.1 Hautomot

Hautomossa otetaan tuotantoympäristönäytteitä kohdan 6 mukaisesti. Näytteiden määrää on lisättävä 15 §:n mukaisen näytteenottosuunnitelman määrästä.

10.2 Muut pitopaikat kuin hautomot

Parvesta otetaan viisi paria tossunäytteitä. Kukin tossupari pannaan erilliseen muovipussiin ja tutkitaan erikseen. Jos lintuja pidetään häkeissä, otetaan tossunäytteiden sijasta viisi 150 gramman painoista ulostenäytettä. Näytteet otetaan kohdan 3 mukaisesti, ja kukin näyte pannaan erilliseen muovipussiin ja tutkitaan erikseen. Lisäksi parvesta otetaan kaksi sivelypöly- tai pölynäytettä kohdan 4 tai 5 mukaisesti. Sivelypöly- tai pölynäytteet pannaan erillisiin muovipusseihin ja tutkitaan erikseen.

Edellä mainittujen näytteiden lisäksi otetaan näytteeksi vähintään viisi satunnaisesti valittua lintua. Linnut toimitetaan tutkittaviksi mikrobilääkejäämien varalta Ruokavirastoon tai Ruokaviraston nimeämään laboratorioon, jonka akkreditointiin kyseiset tutkimukset kuuluvat. Jäämänäytteet voidaan perustellusta syystä jättää ottamatta.

SALMONELLANÄYTTEENOTTO LIHA-ALAN HYVÄKSYTYISSÄ ELINTARVIKEHUONEISTOISSA

1 Näytteiden lähettäminen ja säilyttäminen

Näytteiden pakkaamisesta ja lähettämisestä on sovittava erikseen tutkimuksen tekevän laboratorion kanssa. Näytteet on lähetettävä laboratorioon ensisijaisesti näytteenottopäivänä. Jos tämä ei ole mahdollista, näytteet on säilytettävä jäädytettyinä ennen lähettämistä.

Laboratoriossa näytteitä on säilytettävä jäädytettyinä tutkimukseen saakka. Näytteiden tutkiminen on aloitettava viimeistään 96 tunnin kuluttua näytteenotosta.

2 Näytteenotto sikoja tai nautoja teurastavassa teurastamossa

2.1 Näytemäärä

Näytteet otetaan normaalisti teurastuslinjassa teurastettavista eläimistä.

Teurastetuista lihasioista, emakoista ja naudoista otetaan vuosittain koko maassa kustakin eläinryhmästä vähintään 2100 imusolmukenäytettä. Näistä näytteistä vähintään 780 kappaletta otetaan satunnaistetusti mahdollisimman tasaisesti koko vuoden ajalle jaettuna. Loput, vähintään 1320 näytettä kustakin eläinryhmästä, kohdennetaan teurastettaviin eläimiin valikoivalla otannalla. Kohdennusperusteina ovat salmonellan esiintymisen suurempi todennäköisyys ja mahdollisen salmonellatartunnan aiheuttamien haitallisten vaikutusten suuruus. Emakoiden näytemääriin sisältyvät sekä emakoista että karjuista otetut näytteet.

Teurastetuista sioista, sisältäen lihasiat, emakot ja karjut, ja naudoista otetaan vuosittain koko maassa molemmista eläinryhmistä vähintään 2100 ruhon pintasivelynäytettä. Näytteet otetaan satunnaistetusti mahdollisimman tasaisesti koko vuoden ajalle jaettuna.

Ruokavirasto laatii vuosittain teurastamoita koskevan näytteenottosuunnitelman, jossa ilmoitetaan teurastusmääriin perustuva näytteiden lukumäärä, laatu ja tyyppi teurastamokohtaisesti. Teurastamoiden on otettava näytteet näytteenottosuunnitelman mukaisesti.

Niissä teurastamoissa, joissa teurastetaan nautoja ja sikoja korkeintaan 1 000 eläinyksikköä vuodessa, otetaan teurastetuista lihasioista, emakoista (sisältää emakot sekä karjut) ja naudoista kustakin eläinryhmästä vähintään kaksi imusolmukenäytettä vuodessa sekä teurastetuista sioista, sisältäen lihasiat, emakot ja karjut, ja naudoista molemmista eläinryhmistä vähintään kaksi ruhon pintasivelynäytettä vuodessa. Näytteet otetaan satunnaistetusti. Eläinyksikköiden laskennassa täysikasvuiset naudat vastaavat 1,00 eläinyksikköä, muut naudat vastaavat 0,50 eläinyksikköä, siat (elopaino yli 100 kilogrammaa) vastaavat 0,20 eläinyksikköä ja muut siat vastaavat 0,15 eläinyksikköä.

Tässä kohdassa kuvatut nautojen ja sikojen ruhojen pintasivelynäytteet korvaavat komission asetuksen (EY) N:o 2073/2005 liitteen I 2 luvun 2.1.3 ja 2.1.4 kohtien mukaiset näytteet nautojen ja sikojen osalta.

2.2 Imusolmukenäytteet lihasioista, emakoista ja naudoista

Suolistuksen jälkeen otetaan ohut- ja umpisuolialueelta (ileocaecum) puhtaasti vähintään 5 imusolmuketta, jotka asetetaan samaan muovipussiin tai -purkkiin. Muovipussi tai -purkki merkitään siten, että eläimen tunnistetiedot ja näytteenottoajankohta voidaan selvittää. Naudan tunnistetietona käytetään EU-tunnusta.

2.3 Pintasivelynäytteet naudan ruhoista

Näytteet otetaan lihantarkastuksessa hyväksytyistä ruhoista ennen niiden jäähdytystä. Ruhosta otetaan kaksi pintasivelynäytettä. Pintasivelynäytteet otetaan sivelemällä yhteensä noin 1400 cm²:n kokoinen alue ruhossa.

Ensimmäinen pintasivelynäyte otetaan reiden sisäpinnalta, lantio-ontelosta ja reiden ulkopinnalta yhtenäiseltä noin 700 cm²:n (20 cm x 35 cm) alueelta. Sivelyalue ulottuu leveyssuunnassa reiden ulkopinnalle vain noin 5 cm:n verran.

Toinen pintasivelynäyte otetaan rinta- ja vatsaontelon seinämän sisä- ja ulkopinnoilta rintalastan alueelta. Sekä seinämän sisä- että ulkopinnoilta sivellään noin 5 cm:n levyinen alue. Siveltyvä alue on kokonaisuudessaan kooltaan noin 700 cm² (10 cm x 70 cm).

Näytteenotossa käytetään kahta kostutettua näytteenottosientä tai sidetaitosta. Samasta ruhosta otetut näytteet yhdistetään sivelyn jälkeen samaan muovipussiin tai -purkkiin. Muovipussi tai purkki merkitään siten, että eläimen tunnistetiedot ja näytteenottoajankohta voidaan selvittää. Naudan tunnistetietona käytetään EU-tunnusta.

2.4 Pintasivelynäytteet sikojen ruhoista

Näytteet otetaan lihantarkastuksessa hyväksytyistä ruhoista ennen niiden jäähdytystä. Ruhosta otetaan kolme pintasivelynäytettä. Pintasivelynäytteet otetaan sivelemällä yhteensä noin 1400 cm²:n kokoinen alue ruhossa.

Ensimmäinen pintasivelynäyte otetaan reiden sisäpinnalta, lantio-ontelosta ja reiden ulkopinnalta yhtenäiseltä noin 600 cm²:n (15 cm x 40 cm) alueelta. Sivelyalue ulottuu leveyssuunnassa reiden ulkopinnalle vain noin 5 cm:n verran.

Toinen pintasivelynäyte otetaan rinta- ja vatsaontelon seinämän sisä- ja ulkopinnoilta rintalastan alueelta. Sekä seinämän sisä- että ulkopinnoilta sivellään noin 5 cm:n levyinen alue. Siveltyvä alue on kokonaisuudessaan kooltaan noin 600 cm² (10 cm x 60 cm).

Kolmas pintasivelynäyte otetaan päästä. Posken ulkopinnalta sivellään noin 200 cm²:n alue (esimerkiksi kummastakin poskesta 10 cm x 10 cm).

Näytteenotossa käytetään kolmea kostutettua näytteenottosientä tai sidetaitosta. Samasta ruhosta otetut näytteet yhdistetään sivelyn jälkeen samaan muovipussiin tai -purkkiin. Muovipussi tai -purkki merkitään siten, että eläimen tunnistetiedot ja näytteenottoajankohta voidaan selvittää.

3 Näytteenotto sian, naudan, ankan, hanhen tai helmikanan lihaa käsittelevässä leikkaamossa

Lihasisikojen, emakoiden (sisältää emakot sekä karjut), nautojen ja eri siipikarjalajien lihasta otetaan näytteet erikseen eläinryhmäkohtaisesti. Näytteenoton on oltava satunnaistettua. Alkuperältään kotimaisesta ja ulkomaisesta lihasta otetaan näytteitä samassa suhteessa kuin niitä leikataan. Näytteet otetaan leikkaamon toiminnan aikana. Näytteeksi otetaan lihanpaloja tai leikkaamisen yhteydessä syntynyttä lihamurskaa vähintään 25 grammaa. Näyte otetaan leikkaamon tuotantolinjalta tai yksittäispöytään kiinnittyneestä lihamurskasta.

3.1 Näytteenottotiheys

Ottettavien näytteiden määrä riippuu leikkaamon eläinryhmäkohtaisesta viikoittaisesta tuotannosta seuraavasti:

Eläinryhmäkohtainen tuotanto yli 100 000 kilogrammaa viikossa: yksi näyte päivässä kyseistä eläinryhmää kohti.

Eläinryhmäkohtainen tuotanto 20 000—100 000 kilogrammaa viikossa: yksi näyte viikossa kyseistä eläinryhmää kohti.

Eläinryhmäkohtainen tuotanto 5000—20 000 kilogrammaa viikossa: yksi näyte kuukaudessa kyseistä eläinryhmää kohti.

Eläinryhmäkohtainen tuotanto alle 5000 kilogrammaa viikossa: vähintään kaksi näytettä vuodessa kyseistä eläinryhmää kohti.

4 Näytteenotto kana-, broileri- tai kalkkunateurastamossa

Kanan, broilerin ja kalkkunan sekä näiden emolintujen ruhojen salmonellanäytteenotosta säädetään komission asetuksen (EY) N:o 2073/2005 liitteen I 2 luvun 2.1.5 kohdassa ja 3 luvun 3.2 kohdassa. Näytteenottovaatimukset eivät koske ruhoja, jotka käytetään hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa kuumennettavien lihavalmisteiden valmistukseen.

4.1 Näytteenottotiheys

Teurastamossa on toteutettava näytteenotto vähintään kerran viikossa linturyhmää kohden.

Teurastamoissa, joissa teurastetaan korkeintaan 150 000 lintua vuodessa, näytteenottotiheys riippuu teurastettavien lintujen määrästä seuraavasti:

Teurastettujen lintujen määrä vuodessa 100 000—150 000 kappaletta: näytteenotto joka toinen kuukausi kyseistä linturyhmää kohden.

Teurastettujen lintujen määrä vuodessa 10 000—100 000 kappaletta: näytteenotto kolme kertaa vuodessa kyseistä linturyhmää kohden.

Teurastettujen lintujen määrä vuodessa alle 10 000 kappaletta: näytteenotto kerran vuodessa kyseistä linturyhmää kohden.

Alennettua näytteenottotiheyttä voidaan soveltaa kaikissa teurastamoissa sellaiseen linturyhmään, jonka teurastusmäärä on edellä mainitun mukainen.

5 Näytemäärän lisääminen salmonellan toteamisen jälkeen

Jos teurastamossa otetussa ruhon pintasively- tai niskanahkanäytteessä tai leikkaamossa otetussa liha- tai lihamurskanäytteessä todetaan salmonella, elintarvikehuoneistossa on lisättävä näytteenottoa siten, että tutkimustuloksen varmistumista seuraavan viiden työpäivän aikana otetaan yhteensä vähintään 59 näytettä. Lisättyyn näytteenottoon on sisällytettävä salmonellan esiintymistä selvittäviä tuotantoympäristönäytteitä ja ruhojen pintasivelynäytteitä, ruhojen niskanahkanäytteitä taikka liha- tai lihamurskanäytteitä. Jos näiden 59 näytteen joukossa on yksi tai useampia positiivisia näytteitä, näytteenottoa jatketaan ottamalla jälleen vähintään 59 näytettä viiden seuraavan työpäivän aikana.

Niissä teurastamoissa, joissa teurastetaan korkeintaan 1 000 eläinyksikköä vuodessa tai teurastetaan korkeintaan 150 000 lintua vuodessa, ja sellaisissa leikkaamoissa, joissa tuotetaan korkeintaan 5000 kilogrammaa luutonta lihaa viikossa, näytteenottoa on lisättävä siten, että tutkimustuloksen varmistumista seuraavan viiden työpäivän aikana otetaan jokaisena päivänä vähintään yksi näyte. Lisätty näytteenotto kohdistetaan siihen eläin- ja näytelajiin, josta positiivinen tulos saatiin. Lisäksi näytteenottoon sisällytetään tuotantoympäristönäytteitä salmonellan varalta. Jos näytteiden joukossa on yksi tai useampia positiivisia näytteitä, näytteenottoa jatketaan ottamalla jälleen vähintään yksi näyte jokaisen seuraavan viiden työpäivän aikana. Eläinyksiköiden laskennassa täysikasvuiset naudat vastaavat 1,00 eläinyksikköä, muut naudat vastaavat 0,50 eläinyksikköä, siat (elopaino yli 100 kilogrammaa) vastaavat 0,20 eläinyksikköä ja muut siat vastaavat 0,15 eläinyksikköä.

6 Näytteiden mukana laboratorioon toimitettavat tiedot

Näytteiden mukana laboratorioon on toimitettava seuraavat tiedot:

- 1) näytteenottopaikka ja -aika, näytteenottaja;
- 2) tieto näytteen lajista, ja tuotantoympäristönäytteitä lukuun ottamatta tieto eläinlajista tai -ryhmästä, josta näyte on peräisin. Tiedot tulee jaotella seuraavasti:
 - imusolmukenäyte: nauta, lihasika tai emakko, ja onko kyseessä satunnaistetusti vai kohdennetusti otettu näyte
 - ruhon pintasivelynäyte: nauta, sika, lammas, vuohi tai hevonen
 - ruhon niskanahkanäyte: broileri, kalkkuna tai kana
 - leikkaamon lihamurskanäyte: nauta, lihasika, emakko, kana, broileri, kalkkuna, ankka, hanhi tai helmikana
 - leikkaamon lihanäyte: kana, broileri tai kalkkuna
 - jauhelihanäyte: kana, broileri tai kalkkuna
 - raakalihavalmistenäyte: kana, broileri tai kalkkuna
 - tuotantoympäristönäyte;
- 3) tieto siitä, onko näytteen liha kotimaista vai ulkomaista alkuperää;
- 4) kanan, broilerin ja kalkkunan ruhojen niskanahkanäytteiden sekä liha-, jauheliha- ja raakalihavalmistenäytteiden osalta tieto näytteiden kuulumisesta samaan erään;
- 5) tieto siitä, jos näyte on salmonellan toteamisen takia otettu lisänäyte; sekä
- 6) nautojen ja sikojen imusolmukenäytteiden osalta tieto, josta voidaan tunnistaa eläimen teurastettavaksi toimittanut pitopaikka.

Jos näytteessä todetaan salmonella, Ruokavirastoon toimitettavan mikrobikannan mukana on ilmoitettava edellä mainitut tiedot. Imusolmukenäytteen osalta on lisäksi ilmoitettava pitopaikan omistajan nimi sekä pitopaikan osoite ja sijaintikunta.

7 Laboratorion tekemään ilmoitukseen sisältyvät tiedot

Laboratorion on toimitettava vähintään kuukausittain tiedot Ruokavirastolle salmonellan varalta tutkimistaan näytteistä ja tutkimustuloksista jaoteltuna seuraavasti:

- 1) naudan, lihasian ja emakon imusolmukenäytteet: kustakin ryhmästä satunnaisesti ja kohdennetusti otetut näytteet sekä näiden molempien näytetyyppien osalta tutkittujen eläinten määrä ja salmonellaposiitivisten eläinten määrä;
- 2) naudan, sian, lampaan, vuohen ja hevosen ruohojen pintasivelynäytteet: kustakin ryhmästä tutkittujen ruohojen määrä ja salmonellaposiitivisten ruohojen määrä sekä tieto salmonellan toteamisen takia otettujen lisänäytteiden tutkimisesta;
- 3) naudan, lihasian, emakon, ankan, hanhen ja helmikanan leikkaamon lihamurskanäytteet: kustakin ryhmästä tutkittujen näytteiden määrä ja salmonellaposiitivisten näytteiden määrä kotimaista ja ulkomaista alkuperää olevan lihan näytteet eroteltuina, sekä tieto salmonellan toteamisen takia otettujen lisänäytteiden tutkimisesta;
- 4) kanan, broilerin ja kalkkunan ruohojen niskanahkanäytteet: kustakin ryhmästä tutkittujen erien ja näytteiden määrä sekä salmonellaposiitivisten erien ja näytteiden määrä sekä tieto salmonellan toteamisen takia otettujen lisänäytteiden tutkimisesta;
- 5) kanan, broilerin ja kalkkunan lihanäytteet: kustakin ryhmästä tutkittujen erien ja näytteiden määrä sekä salmonellaposiitivisten erien ja näytteiden määrä kotimaista ja ulkomaista alkuperää olevan lihan näytteet eroteltuina, sekä tieto salmonellan toteamisen takia otettujen lisänäytteiden tutkimisesta;
- 6) kanan, broilerin tai kalkkunan lihasta valmistetun jauhelihan näytteet: kustakin ryhmästä tutkittujen erien ja näytteiden määrä sekä salmonellaposiitivisten erien ja näytteiden määrä kotimaista ja ulkomaista alkuperää olevan lihan näytteet eroteltuina; sekä
- 7) kanan, broilerin tai kalkkunan lihasta valmistetun raakalihavalmisteen näytteet: kustakin ryhmästä tutkittujen erien ja näytteiden määrä sekä salmonellaposiitivisten erien ja näytteiden määrä kotimaista ja ulkomaista alkuperää olevan lihan näytteet eroteltuina.

Lisäksi laboratorion on ilmoitettava Ruokavirastolle näytteiden tutkimisessa käyttämänsä tutkimusmenetelmä.

KAMPYLOBAKTEERINÄYTTEENOTTO TEURASTAMOISSA JA NÄYTTEIDEN TUTKIMINEN**1 Tutkittavien teurastuserien määrä**

Teurastamon on tutkittava vuosittain 1.6.—31.10. välisenä aikana kaikki teurastamansa broilereiden teurastuserät.

Ruokavirasto laatii vuosittain 1.1.—31.5. ja 1.11.—31.12. välisille ajanjaksoille näytteenotto-suunnitelman. Teurastuseriä on tutkittava näinä kuukausina yhteensä määrä, jolla voidaan osoittaa maan tasolla kampylobakteerin 1 %:n esiintyvyys teurastuserissä 1 %:n tarkkuudella ja 95 %:n luottamustasolla. Suunnitelmassa ilmoitetaan teurastusmääriin perustuva tutkittavien teurastuserien määrä teurastamokohtaisesti. Teurastamon on jaettava näytteenotto mahdollisimman tasaisesti näytteenottokuukausien ajalle ja otettava näytteet satunnaistetusti.

2 Näytteenotto ja näytteiden käsittely

Kustakin tutkittavasta teurastuserästä on otettava teurastamossa näytteeksi kokonainen, ehjä umpisuoli 10 linnusta. Näytteenotto on kohdistettava tasaisesti koko teurastuserän lintuihin. Näytteet on merkittävä siten, että teurastuserän toimittanut pitopaikka ja näytteenottoajankohta voidaan selvittää. Näytteet on säilytettävä viileässä ja toimitettava laboratorioon mahdollisimman nopeasti käytettävän tutkimusmenetelmän ohjeen mukaisesti.

3 Näytteiden tutkiminen

Näytteiden tutkiminen on aloitettava 72 tunnin kuluessa näytteenotosta. Laboratoriossa 10 umpisuolinäytettä voidaan yhdistää yhdeksi yhteisnäytteeksi.

STEC-TUTKIMUKSET RUHOISTA**1 Pintasivelynäytteiden lukumäärä**

Teurastetuista naudoista otetaan vuosittain koko maassa vähintään 500 ruhon pintasivelynäytettä. Näytteet otetaan satunnaistetusti mahdollisimman tasaisesti koko vuoden ajalle jaettuna.

Ruokavirasto laatii vuosittain teurastamoita koskevan näytteenottosuunnitelman, jossa ilmoitetaan teurastusmääriin perustuva näytteiden määrä teurastamokohtaisesti. Teurastamoiden on otettava näytteet näytteenottosuunnitelman mukaisesti.

Niissä teurastamoissa, joissa teurastetaan korkeintaan 1 000 nautaa vuodessa, otetaan vähintään kaksi näytettä vuodessa. Jos teurastamossa teurastetaan alle 100 nautaa vuodessa, näytteitä ei tarvitse ottaa.

2 Näytteenotto, näytteiden käsittely ja tutkiminen

Näytteet otetaan lihantarkastuksessa hyväksytyistä ruhoista ennen niiden jäähdytystä. Ruhosta otetaan kaksi pintasivelynäytettä. Pintasivelynäytteet otetaan sivelemällä yhteensä noin 1400 cm²:n kokoinen alue ruhossa.

Ensimmäinen pintasivelynäyte otetaan reiden sisäpinnalta, lantio-ontelosta ja reiden ulkopinnalta yhtenäiseltä noin 700 cm²:n (20 cm x 35 cm) alueelta. Sivelyalue ulottuu reiden ulkopinnalle vain noin 5 cm:n leveydeltä.

Toinen pintasivelynäyte otetaan rinta- ja vatsaontelon seinämän sisä- ja ulkopinnoilta rintalastan alueelta. Sekä seinämän sisä- että ulkopinnoilta sivellään noin 5 cm:n levyinen alue. Siveltävä alue on kokonaisuudessaan kooltaan noin 700 cm² (10 cm x 70 cm).

Näytteenotossa käytetään kahta kostutettua näytteenottosientä tai sidetaitosta. Samasta ruhosta otetut näytteet yhdistetään sivelyn jälkeen samaan muovipussiin tai -purkkiin. Muovipussi tai purkki merkitään siten, että eläimen tunnistetiedot ja näytteenottoajankohta voidaan selvittää. Naudan tunnistetietona käytetään EU-tunnusta.

Näytteiden käsittely ja tutkiminen tehdään käytettävän tutkimusmenetelmän mukaisesti. Näytteiden tutkiminen voidaan kuitenkin aloittaa 48 tunnin kuluessa näytteenotosta.